

104. заседание

Вторникъ, 15 юний 1926 година.

(Открито отъ председателя А. Ц. Цанковъ, въ 16 ч. 30 м.)

Председателъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието сж отсъствуваха следнитъ народни представители: Агушевъ Емиль, Алексиевъ Никола, Ангеловъ Исая, Ангеловъ Йорданъ, Аптуловъ Хюсни, Атанасовъ Никола, Баевъ Христо, Возвелиевъ Константинъ, Бояджиевъ Стефанъ, Братановъ Цочо, Василевъ Ради, Влайковъ Тодоръ, Волевъ Борнелъ, Георгиевъ Додю, Горбановъ Иванъ, Давидовъ д-ръ Хаймъ Исаковъ, Дамяновъ Владимиръ, Дановъ Григоръ, Домузчиевъ Василь, Дончевъ Георги, Дяковъ д-ръ Цвѣтанъ, Еминовъ Бекиръ Садкъ Мехмедъ, Ивановъ Пани, Караджовъ д-ръ Илия, Каравановъ Иванъ Тодоровъ, Каравановъ Петко, Кемилевъ Никола, Ковачевъ Иванъ, Кожухаровъ Тодоръ, Колевъ Михаилъ Моневъ, Кормановъ д-ръ Найдентъ, Косовски Георги, Кръстевъ Захари, Кънчевъ Кънчо, Кьорчевъ Димо, Лазовъ Стоянъ, Лулчевъ Коста, Маждраковъ Тодоръ, Малиновъ Александъръ, Марковъ Никола, Марулевъ Йосифъ, Милковски Александъръ, Минковъ Атанасъ, Минковъ Миланъ, Минновъ Петъръ, Михайловъ Христо, Мочуровъ Велико, Мотановъ Стойчо, Начевъ Владимиръ, Недѣлковъ Лачо, Николовъ Вѣлю, Неновъ Александъръ, Пенчевъ Петъръ, Петрини Николай, Петровичъ Петъръ, Петровъ Иванъ, Петровъ Койчо, п. Петровъ Сребренъ, Пехливановъ Костадинъ Колевъ, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Георги, Поповъ Христо, Пѣевъ Ганчо Волевъ, Пѣевъ Георги Т., Разсукановъ Петко, Робевъ Йосифъ, Савовъ Николай, Сарминева Костадинъ, Симеоновъ Иванъ, Славковъ Христо, Славовъ Йорданъ, Славовъ Крумъ, Стефановъ Петъръ Стоилковъ Таско, Стойчевъ Пендю, Стояновъ Станчо, Терзиевъ Господинъ, Терзиевъ Иванъ, Тодоровъ Илия, Търнаповъ Петко, Хаджиевъ Никола, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Шерифовъ Ахмедъ Фазълъ и Яламовъ д-ръ Георги)

Бюрото е разрешило отпущекъ на следнитъ народни представители:

На г. Върбанъ Николовъ — 1 день;
На г. Ангелъ Николовъ — 3 дни;
На г. Бекиръ Садкъ Мехмедъ Еминовъ — 3 дни;
На г. Григоръ Дановъ — 3 дни;
На г. Афузъ Садкъ Алиевъ — 2 дни;
На г. Владимиръ Начевъ — 2 дни;
На г. Цочо Братановъ — 3 дни;
На г. Тодоръ Влайковъ — 4 дни;
На г. Петъръ Пенчевъ — 3 дни;
На г. д-ръ Георги Яламовъ — 2 дни;
На г. Костадинъ Сарминева — 4 дни;
На г. Христо Славковъ — 4 дни;
На г. Никола Борнелъ — 1 день;
На г. Йорданъ Гроздановъ — 3 дни и
На г. Александъръ Милковски — 1 день.

Следва да се разреши отъ Народното събрание отпущекъ на следнитъ г. г. народни представители:

На г. Коста Лулчевъ — 3 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.
На г. Никола Балтовъ — 3 дни. Които сж съгласни, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.
На г. Петко Найденовъ — 6 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.
На г. Петко Търнаповъ — 2 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.
На г. Тодоръ Маждраковъ — 3 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.
На г. Михо Марковъ — 1 день. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Кънчо Кънчевъ — 4 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Рангелъ Гургутски — 3 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Никола Сребърниковъ — 3 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Станчо Стояновъ — 4 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Йосифъ Марулевъ — 1 день. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Емиль Агушевъ — 3 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Ахмедъ Фазълъ Шерифовъ — 15 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Петъръ Стефановъ — 3 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

На г. Йосифъ Робевъ — 4 дни. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Постъпили сж въ бюрото на Камарата и ще бждатъ раздѣлени на г. г. народнитъ представители:

Отъ Министерството на народното просвѣщение — предложение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвѣщение чужди подданици. (Вж. прил. Т. I, № 141)

Отъ Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ — предложение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ — Главна дирекция на желѣзницитъ и пристанищата (Строителенъ отдѣлъ) — инженери чужди подданици. (Вж. прил. Т. I, № 142)

Постъпили сж следнитъ питання:

Отъ народния представителъ г. Димитъръ Нейковъ къмъ г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, относително нѣкои нередовности, които сж станали въ тютюневата кооперация „Балканъ“ въ гр. Кърджали по изземване на тютюни отъ административнитъ и данъчни власти.

Отъ народния представителъ г. Иванъ Ковачевъ къмъ г. министра на финанситъ, относително повишаване ценитъ на захарта и на синия камъкъ и спекулацията, която става съ тѣхъ.

Отъ народния представителъ г. Минчо Дилановъ къмъ г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, относително нередовности, станали въ избора за общински съветници въ с. Ганчевецъ, Дръновеко.

Тия питання ще бждатъ изпратени на съответнитъ г. г. министри, за да отговорятъ по надлежния редъ.

Приетъ е въ денния редъ.

Преди да пристъпимъ, обаче, къмъ първата точка отъ дневния редъ, има предложение отъ народния представителъ г. Георги Данаиловъ за пререждане на дневния редъ, а именно най-напредъ да разгледаме точка втора: одобрение предложението за разрешаване на Свищовската градска община да отдаде по доброволно съгласие концесията за експлоатация на публичното електрическо освѣтление и разпредѣление енергията въ гр. Свищовъ, понеже този законопроектъ е спешенъ, предприятото е на свършване и да не бждатъ пропуснати сроковетъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Замѣстникъ-секретаръ Д. Голевъ (д. ст): (Прочита изцѣло предложението, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 135)

Председателът: Конто одобряват предложението за разрешаване на Свищовската градска община да отдаде по доброволно съгласие концесията за експлоатацията на публичното електрическо осветление и разпределяне енергията в гр. Свищов, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 896)

Минаваме към първата точка от дневния ред: второ четене законопроекта за пенсията за изслужено време — продължение разискванията.

Тъй като няма други записани оратори да говорят, ще положа на гласуване заглавието на законопроекта.

Конто приемат заглавието на законопроекта тъй, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. ст): (Чете)

„Глава I.

Устройство.“

Председателът: Конто приемат заглавието на глава I, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 1. При Дирекцията на държавните дългове, съ съдействието на държавата, се образува фондъ за пенсия за изслужено време. Отъ тоя фондъ се изплащат пенсия за изслужено време на всички участници въ фонда по условията, изброени въ настоящия законъ.“

Председателът: Конто приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 2. Фондътъ се управлява отъ Дирекцията на държавните дългове подъ върховния контролъ на министъра на финансите.“

Председателът: Конто приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. ст): (Чете)

„Чл. 3. При фонда се учредява постоянен комитетъ съ съставъ: директора на държавните дългове, единъ представител на Народното събрание, началника на пенсионното отделение; управителя на Българската народна банка или неговъ замѣстникъ; единъ членъ-сѣдня отъ Върховния касационенъ съдъ; единъ представител на Федерацията на съюзените запасни офицери и подофицери и единъ представител на дружество „Старини“.

Членовеѣ на постоянния комитетъ, съ изключение на директора на държавните дългове и началника на Пенсионното отделение, се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министъра на финансите за три години.“

Председателът: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Алековъ.

П. Алековъ (с. д): Г. г. народни представители! Съгласно чл. 3 отъ законопроекта всички офицери, които сж заинтересовани въ правилното управление на пенсионния фондъ, ще иматъ свои представители въ пенсионния съветъ. Изключени сж, обаче, само офицери, които още не се ползватъ отъ този фондъ, но които внасятъ одръжки и които съставляватъ гражданата частъ отъ заинтересованитъ отъ фонда. Това сж държавните служители, служители въ изборните учреждения и други, които сж на служба и които още не сж пенсионирани. Ако законопроектътъ приема и допуща въ управлението на фонда да участвува Федерацията на запасните офицери, да участвуватъ вѣрховния и отъ разни организации. Когато се предвиждатъ тѣзи представители отъ разни организации и отъ разни учреждения, азъ се питамъ, защо дадена организация или учреждение да има представителъ, а друга организация и учреждение да нѣма? Напр. въ този комитетъ ще участвува директорътъ на държавните дългове. Това разбирамъ, безъ него не може тамъ, той трѣбва да бѣде. Ще участвува единъ представителъ на Народното събрание. Това сжко е понятно, това го разбирамъ. Представителътъ на Парламента ще бѣде единъ видъ като контрола тамъ.

Безъ да се мотивирамъ повече, защото мисълта ми е много ясна и аргументътъ самъ по себе си се вижда, азъ моля да се съгласите, щото къмъ чл. 3, следъ думитъ „единъ членъ-сѣдня отъ Върховния касационенъ съдъ“ да се прибавитъ думитъ: „единъ представителъ на организирания служители, участници въ фонда“. Азъ предлагамъ тая редакция, защото за другитъ участници въ фонда е прието тѣ да бѣдатъ представени чрезъ надлеж-

нитъ организации. Така е за офицеритъ, така е и за пенсионеритъ. Организирания държавни и общински служители лесно ще могатъ да се споразумѣятъ и да си посочатъ единъ представителъ. Ако се гледа на числото, тѣ биха имали право на повече представители, но понеже се касае за единъ комитетъ, който ще дава само мнения, азъ мисля, че единъ представителъ е достатъченъ. И затова моля да се съгласите съ това предложение, което азъ правя: въ този комитетъ да влиза и единъ представителъ на държавните, общинските и пр. служители, посоченъ отъ тѣхнитъ организации. Известно ви е, че тѣ си иматъ свои организации, които сж легални по законитъ въ страната, уставитъ имъ сж надлежно утвърдени отъ окръжнитъ сѣдилища или отъ Министерството на вътрешнитъ работи. И би било много полезно за правилното управление на фонда да се чува винаги мнението и на тѣзи, които участвуватъ въ него, но които още не получаватъ пенсия.

Председателът: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Г. Алековъ самъ обори своето предложение. Въ този чл. 3 е предвидено да участвува въ този комитетъ представителъ на офицери, които получаватъ пенсия. Г. Алековъ прави предложение да се даде възможностъ да участвуватъ съ свой представителъ и офицери, които засега не получаватъ пенсия — думата е за чиновницитъ.

П. Алековъ (с. д): Тѣзи, които даватъ пари.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Всички даватъ пари. Ако дадемъ представителъ на чиновницитъ, ще трѣбва да дадемъ представителъ и на свещеницитъ, и на муфтиитъ. Кѣде ще отиде тогава работата? Най-добре е чиновницитъ да правятъ общо дѣло съ дружество „Старини“ и да иматъ общъ представителъ. И така ще бѣде.

Ето защо, азъ не мога да се съглася съ предложението на г. Алековъ.

Колкото пъкъ до страха у нѣкои, че държавата нѣмала предъ видъ интереситъ на пенсионеритъ и фондътъ щѣлъ да пострада, азъ съмъ въоръженъ тукъ съ данни, отъ които ще се види, че държавата, споредъ силитъ си, никога не е изоставяла пенсионния фондъ, а го е подпомагала и закрепвала, както вътри това и днесъ. И за въ бъдеще ще бѣде така. Иначе не може да бѣде. Когато, имаме обществени застраховки за работницитъ, не можемъ да изоставимъ чиновницитъ, които служатъ на държавата. За това могатъ да бѣдатъ спокойни всички.

Председателът: Има думата народниятъ представителъ г. Стоянъ Костурковъ.

С. Костурковъ (р): Г. г. народни представители! Нѣмамъ нищо противъ учредяването на такъвъ единъ комитетъ, който би се грижилъ за най-доброто използване капиталитъ на фонда, макаръ че азъ се съмнявамъ още отсега, преди да се е учредилъ този комитетъ, че той ще бѣде въ състояние да управлява фонда така, както трѣбва, тъй като въ чл. 2 е казано, че фондътъ се управлява отъ Дирекцията на държавните дългове подъ върховния контролъ или надзоръ на министъра на финансите.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Иначе не може да бѣде.

С. Костурковъ (р): Какво ще управлява този комитетъ, не зная. Както и да е — това е въ скоби казано.

Онуи, което ме намира да взема думата по чл. 3, е следното. Въ комитета, който ще се грижи за най-правилното и полезно пласиране капиталитъ на фонда и изобщо за управлението на фонда, ще участвуватъ представители отъ разни учреждения и отъ разни организации. Когато се предвиждатъ тѣзи представители отъ разни организации и отъ разни учреждения, азъ се питамъ, защо дадена организация или учреждение да има представителъ, а друга организация и учреждение да нѣма? Напр. въ този комитетъ ще участвува директорътъ на държавните дългове. Това разбирамъ, безъ него не може тамъ, той трѣбва да бѣде. Ще участвува единъ представителъ на Народното събрание. Това сжко е понятно, това го разбирамъ. Представителътъ на Парламента ще бѣде единъ видъ като контрола тамъ.

М. Дилиановъ (з): Да взема дневни!

С. Костурковъ (р): Ще участва началникът на Пенсионното отделение. Това също го разбирамъ. Но ще участва и представител на федерацията на съюзените запасни офицери и подофицери и единъ представител на дружеството „Старини“. И се питамъ сега: представителът на дружество „Старини“ кого ще представлява? Очевидно пенсионеритъ, най-заинтересованитъ хора. Това е много добре. Но защо въ този комитетъ да има представител и на организиранитъ офицери и подофицери пенсионери? Кого ще представлява той? Ще представлява тоже пенсионери, а пенсионеритъ се представляватъ отъ представителя на дружество „Старини“. Че ние нѣма да създаваме въ България 200 организации на пенсионери. Има, слава Богу, една — тя е дружеството „Старини“. Който е пенсионеръ, да отиде въ тая организация. Дружествата на запаснитъ офицери и подофицери иматъ съвсемъ други задачи и цели, както знаемъ.

Нѣкой отъ сговориститъ: Какви сж, г. Костурковъ?

С. Костурковъ (р): Не разбирамъ защо и тѣ да иматъ представител въ този комитетъ.

Другъ единъ аргументъ, който говори, че федерацията на запаснитъ офицери и подофицери не може да има представител въ този комитетъ, е следниятъ. Въ този комитетъ, г-да, сж застъпени представители на организации на хора пенсионери, отъ една страна; отъ друга страна, представители на държавни учреждения, които ще се грижатъ за интереситъ на фонда. Защо да мѣсимъ тукъ запаснитъ офицери и подофицери? Азъ не мога да разбера това.

М. Донсузовъ (с. д): Всички запасни офицери и подофицери не сж пенсионери.

С. Костурковъ (р): Вѣрно е, че всички не сж пенсионери. Но дори всички да биха били пенсионери, пакъ тѣ сж застъпени отъ представителя на дружество „Старини“, въ което дружество влизатъ пенсионери, независимо отъ това къде сж служили, каква служба сж изпълнявали — гражданска, военна, сѣдебна, административна, образователна и пр.

Още единъ аргументъ имамъ въ полза на моето мнение да нѣма въ този комитетъ представител на запаснитъ офицери и подофицери. Той е следниятъ. Г-да! Комитетътъ, който се учредява по чл. 3, е нѣщо постоянно, а федерацията на запаснитъ офицери и подофицери е едно явление временно, извикано поради събитията презъ последнитъ години, поради последицитъ отъ войнитъ. Ако нѣмаше войни, нѣмаше да има и това явление.

Н. Николовъ (д. сг): Отъ 20 години съществува подофицерската организация.

С. Костурковъ (р): Ще се минатъ 10—15—20 години и ще престанатъ да съществуватъ организациитъ на запаснитъ офицери и подофицери. Тѣхната задача по-специално е да помагатъ на родината въ критически моменти, които ще преживѣва. То е временно явление.

Н. Николовъ (д. сг): А дотогава законътъ колко пѣти ще се измѣни!

С. Костурковъ (р): Азъ искамъ да кажа, че на едни временни организации се дава представителство въ едно постоянно учреждение, каквото се предвижда да бѣде комитетътъ, който ще управлява фонда на пенсиятъ.

Ето защо, по тия съображения, азъ мисля, че нѣма защо да се предвижда представителство и на запаснитъ офицери и подофицери, противъ които не съмъ ималъ нѣщо и не мога да имамъ нѣщо, защото и азъ съмъ гражданинъ на България, най-после и азъ съмъ билъ нѣколко години горе-долу аскерлия отъ по-горенъ рангъ.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ (д): Г. г. народни представители! Мене ми се чини, че тѣзи спорове ще се разрешатъ много просто и радикално, ако разберемъ какво е назначението на този комитетъ. Съгласно чл. 4, този комитетъ се назначава съ

две цели: първо, да се грижи за най-рационалното, допустимо отъ законитъ стопанисване на фондовитъ капитални, и второ, да следи за развитието на пенсионното дѣло въ другитъ държави съ огледъ на подобренieto и усъвършенствуването му у насъ. Азъ смѣтамъ, че всичко това е думи. Да се създаде специално учреждение, комитетъ, който ще се занимава съ рационалното пласиране на фондовитъ капитални, мене ми се чини, че това ще бѣде само една пречка, само една възможностъ да се повдигатъ спорове, защото въ сжщностъ министърътъ на финанситъ, съ директора на държавнитъ дългове, може да опредѣли най-целесобразно, съобразно мненията на заинтересованитъ хора, какъ да се оползотворятъ фондовитъ капитални. Колкото се отнася до това пѣкъ, че този комитетъ ще изучава развитието на пенсионното дѣло въ чужбина, за да може съ огледъ на това изучаване да се подобри пенсионното дѣло въ България, мене ми се чини, че това е само думи. Че какво назначение ще има единъ членъ-сѣдия отъ Върховния касационенъ сѣдъ въ този комитетъ? Нима е негова работа да отиде да следи развитието на пенсионното дѣло въ чужбина и да дава мнение за рационалното му нареждане въ България? Нима това е работа даже на народенъ претставителъ, предвиденъ като членъ на този комитетъ? Тукъ не е въпросъ за контролиране на това, какъ ще се раздаватъ пенсиятъ, защото ще видите, че въ единъ членъ има предвиденъ единъ съветъ, който ще се занимава специално съ отпускането на пенсии — съветъ, който ще има единъ видъ характеръ на юрисдикция. Тукъ е въпросътъ за единъ комитетъ, който ще дава мнение за по-доброто използване на фондовитъ капитални. Г. г. народни представители! Азъ не съмъ отъ противникитъ на компетентността на специалнитъ учреждения, каквито се създаватъ при всички министерства. Азъ съмъ, пледиралъ, тукъ за по-голямъ стопански съветъ, който да се занимава съ стопанскитъ въпроси въ страната, като консултативно дѣло, по мене ми се чини, че тѣй, както е образувалъ този комитетъ тукъ, не е въпросъ за компетентностъ или не виждамъ тукъ компетентнитъ хора, които могатъ да дадатъ мѣрдавини мнения на министъра на финанситъ по нѣкой въпросъ.

Казано е, че този комитетъ ще се грижи да проучава пенсиятъ въ чужбина. Ако трѣбва на министъра на финанситъ да проучи пенсиятъ въ чужбина, той има специални чиновници по своето ведомство, които се занимаватъ съ тѣзи въпроси и може да имъ каже единъ денъ: дайте ми заповѣдта по пенсиятъ въ чужбина — и тѣ ще му ги дадатъ. Нима този комитетъ ще бѣде повече въ положение да изучи пенсионното дѣло въ чужбина, отколкото единъ специалистъ, назначенъ отъ министъра? Азъ не вѣрвамъ.

Така че, както по първото назначение на този комитетъ — да се грижи за най-рационалното стопанисване на фондовитъ капитални, така и по второто му назначение — да се грижи за подобренieto и усъвършенствуването на пенсионното дѣло у насъ, мене ми се чини, че министърътъ на финанситъ е най-добра въ положение да нареди работитъ си въ това отношение и затуй излишно е създаването на постояненъ комитетъ, като едно постоянно учреждение, като членове му, съ изключение на директора на държавнитъ дългове и началника на пенсионното отделение, ще се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министъра на финанситъ за три години, съ което се създава едно ново колело въ организацията на Министерството на финанситъ по управлението на пенсиятъ. Това повече ще затрудни работата, това ще предизвика явно безрезултатни спорове, отколкото ще помогне съ нѣщо на министъра на финанситъ или ще помогне съ нѣщо за подобрене и усъвършенствуване на пенсионното дѣло у насъ. За да се избегнатъ всичкитъ спорове, които не безъ нужда ще се предизвикватъ въ този комитетъ, азъ мисля, че не трѣбва да се създава такъвъ комитетъ. Азъ смѣтамъ, че нѣма нѣкаква нужда, която мотивира създаването на ново учреждение въ страната, и не трѣбва да създаваме такива. Смѣтамъ, че това е умѣстно, и затова ще направя предложение да се премахне съвършено този членъ. Ако искате, може да се добави: „Министърътъ на финанситъ може да си назначи ad hoc комисия“. По това е негово право винаги; той може да направи това винаги. Ето защо и никаква добавка не трѣбва да се прави, а чисто и просто да се изхвърли този членъ. Нищо не пречи на всички заинтересовани отъ пенсионния фондъ — на тѣзи отъ дружество „Старини“, на тѣзи отъ Съюза на запаснитъ офицери и подофицери и пр. — въ даденъ моментъ да оти-

датъ при министра на финансите и да му кажатъ: нашето мнение за рационалното използване на пенсионния фондъ е еди-како, и министърътъ, безъ да е казано това тукъ, ще види дали то е целесъобразно и, съобразно съ това, ще го приеме или не.

Повтарямъ, нѣма защо да се създава ново учреждение и затова моля да се извърши съвършено чл. 3.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Дълга да дамъ едно малко разяснение по въпроса засегнатъ така инцидентно отъ г. Костурковъ. Не е вѣрно, че федерацията на организациите на запаснитъ офицери и подофицери е едно явление, изпъкнало следъ войнитъ, едно ново явление, и че това сж един временни организации. Искамъ да припомня, че тия съюзи сществуваатъ още отъ 1908 и 1910 г., макаръ и въ по-малтъкъ размѣръ. Тѣхнитъ цели и задачи ви сж известни — предполагамъ — и струва ми се, че колко по-малко въ Народното събрание се говори за тия организации, толкова е по-добре. Дали иматъ право да бъдатъ представени въ пенсионния съветъ тия две организации, може да свидетелствува тѣхниятъ брой. Съюзътъ на запаснитъ офицери брой 6 хиляди души, а съюзътъ на запаснитъ подофицери — надъ 25 хиляди души, и всички тѣхни членове сж отъ най-различни обществени категории.

П. Алековъ (с. д): Всички пенсионери ли сж?

Д. Тодоровъ (д. сг): Не. Болшинството отъ тѣхъ, обаче, като бивши военни лица, сж пенсионери; особено това се касае до запаснитъ офицери. И повече следъ Ньойския договоръ военнитъ лица бѣха поставени въ особено положение, вследствие на което бѣхме принудени да създадемъ и новъ законъ за военнитъ лица, за прехода на уволненитъ военни лица къмъ други занятия, азъ мисля, че на това се е дължало дето по стария законъ за пенсиятъ — не сега за първи пътъ — е туренъ единъ представителъ на двата съюза или по-точно на тѣхната федерация въ Пенсионния съветъ.

Ето защо, понеже това не е нѣщо ново, понеже то е взето отъ стария законъ, ние сме го приели веднажъ, и ако нашиятъ другаръ г. Алековъ можеше, имаше горе-долу основание да се позове на това, че тѣзи съюзи иматъ представителъ, за да иска и другитъ съюзи на държавнитъ служители да иматъ представителъ, азъ мисля, че това съвсемъ не дава основание да се опълчимъ противъ установеното вече отъ години, отъ доста време, участие на федерацията въ Пенсионния съветъ. Убеденъ съмъ отъ опитъ, че представителътъ на тая федерация не е принесълъ вреда въ управлението на фонда, но е билъ полезенъ за изучаването специфичноститъ, особеноститъ въ закона, които ще засегнатъ бившитъ военни лица, преждевременно уволнени отъ редоветъ на армията по силата на Ньойския договоръ.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Каранджуловъ.

И. Каранджуловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато се касае да се назначи и нѣкой народенъ представителъ на нѣкаква длъжностъ, азъ се считамъ за длъженъ да заявя, че народниятъ представителъ трѣбва да си остане завинаги народенъ представителъ.

Обаждаатъ се: Това е вѣрно.

И. Каранджуловъ (д. сг): Трѣбва да се спазва разпределението на властитъ: законодателна, изпълнителна и съдебна. Народнитъ представители трѣбва да си останатъ винаги като законодателна властъ и като контролъ надъ управлението. Не трѣбва да се минава отъ законодателна властъ въ изпълнителна. Нека ми бжде позволено да заявя, че има едно изкушение у изпълнителната властъ — трѣбва да го има по всяка вѣроятностъ навсѣкжде — да се стреми да поотслаби така нѣкакъ контрола отъ страна на законодателната властъ, като се назначаватъ народни представители тукъ-тамъ въ служба на изпълнителната властъ. По този начинъ контролтъ на законодателната властъ става не така ефикасенъ, както се изисква да бжде по основния законъ. Ето защо, азъ считамъ, че по никакъвъ

начинъ не трѣбва да се назначаватъ народни представители отъ изпълнителната властъ въ каквото и да е учреждение.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Семерджиевъ.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Пенсионниятъ съветъ е създаденъ съ закона отъ 4 юлий 1924 г. Той не е нѣщо ново. Въ комисията, обаче, ние намалихме броя на представителитъ на „Старини“, защото и азъ разбихахъ, че този съветъ е едно съвещателно тѣло, че той просто излага становища.

Х. Мирски (д): Каква работа е свършилъ?

Г. Семерджиевъ (д. сг): Г. Мирски! Поне това е ново вѣне, което Вие всѣки день поддържате: да има консултативно техническо тѣло, което било по-компетентно. Това е една крачка напредъ. Не мога да Ви разбера. Вие поддържате всѣки день идеята за стопански съвети, за технически тѣла, а въ случая се противопоставяте. Пенсионниятъ съветъ е едно чисто техническо тѣло, което ще дава мнение.

М. Дилановъ (з): Хайде хопанъ! Офицеритъ технически лица по пенсионния въпросъ!

Г. Семерджиевъ (д. сг): По принципъ, казвате, че сте за такива технически тѣла, а тукъ ги осждаате. Пенсионниятъ съветъ не е нѣщо ново.

Н. Николовъ (д. сг): Какво мислите за офицеритъ, г. Баралиевъ?

Х. Баралиевъ (с. д): Иматъ знания, знаятъ други работи, но тия работи не знаятъ.

Д. Митовъ (д. сг): Този законопроектъ е направенъ отъ тѣхъ.

Х. Баралиевъ (с. д): Не бива така. Офицери и подофицери ще туряшъ да уреждатъ техническия въпросъ за пенсиятъ!

Г. Семерджиевъ (д. сг): Това не е нѣщо ново. То е прокарано още въ 1924 г.

Повдигна се единъ новъ въпросъ — да има ли представителъ на чиновницитъ въ този комитетъ. Г. Алековъ знае, че въ този комитетъ влизатъ четири души чиновници бждащи пенсионери. Смѣтамъ, че това е една предостатъчна гаранция.

П. Алековъ (с. д): Онѣзи, които не сж пенсионери, участвуватъ въ този комитетъ, а тия, които даватъ срѣдствата за фонда, не могатъ да участвуватъ!

Г. Семерджиевъ (д. сг): Повдигна се въпросъ дали въ този постояненъ комитетъ да участвува и единъ народенъ представителъ. Това е нѣщо ново. Зависи отъ насъ да го приемемъ или не. Ако питате лично мене, азъ смѣтамъ, че народниятъ представителъ нѣма мѣсто въ този комитетъ. Обаче въ комисията се сметна, че той може да застъпва общодържавно гледище. Но, както казахъ, никой не прави въпросъ отъ това. Ако сметнете, че народниятъ представителъ не е необходимъ тукъ, нищо не ви пречи да го махнете.

Председателътъ: Г-да! Дебатитъ по чл. 3 сж изчерпани.

По чл. 3 има направени четири предложения. Първото е на г. Алековъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Съ това предложение азъ не съмъ съгласенъ.

Председателътъ: Зная. — Предложението на г. Алековъ е следното. Въ чл. 3 следъ думитъ „единъ членъ съдия отъ Върховния касационенъ съдъ“ да се прибавятъ думитъ „и единъ представителъ на организациитъ, служителитъ на които участвуватъ въ фонда“. Нами така, г. Алековъ?

П. Алековъ (с. д): Да.

Председателът: Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мншество, Събранието не приема.

Х. Мирски (д): Първо тръбваше да гласувате предложението на г. Мушановъ.

Х. Баралиевъ (с. д): Да, по-рано тръбваше да гласувате предложението на г. Мушановъ за премахването на чл. 3, защото то изключва всички други.

Председателът: Ще гласуваме и предложението на г. Мушановъ.

Второто предложение е на г. Костурковъ. Той предлага думитъ „единъ представител на федерацията на съюзенитъ запасни офицери и подофицери“ да се заличатъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мншество, Събранието не приема.

Третото предложение е отъ г. Мушановъ. Той предлага да се заличи чл. 3. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мншество, Събранието не приема.

Последното, четвърто предложение, е отъ г. Каранджоловъ. Той предлага думитъ „единъ представител на Народното събрание“ да се заличатъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 3, съ току-що приетото измѣнение, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докиладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 4. Постоянниятъ комитетъ се грижи за най-рационално, допустимо отъ законитъ, стопанисване на фондовитъ капитал, както и за подобрението и усъвършенстването на пенсионното дѣло у насъ.“

Тоя комитетъ действува по правилникъ, одобренъ отъ Министерския съветъ, и решенията му подлежатъ на одобрение отъ министъра на финанситъ“.

Председателът: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докиладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

Служби, които даватъ право на пенсия“.

Председателът: Които приематъ заглавието на глава II, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докиладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 5. Времето, прекарано на служба въ длъжности, предвидени въ съответнитъ бюджети при всички държавни и изборни учреждения и плащани съ заплатата, а не съ възнаграждения, дава право на пенсия.“

Дава право на пенсия също изслуженото време:

а) при Българската народна, Земледѣлска и Кооперативна банки, при мина „Перникъ“ и при ония фондове, бюджетитъ на които се гласуватъ отъ Народното събрание;

б) на учителитъ при българскитъ училища въ други държави; на служителитъ при Двореца, при търговекитъ камари, при Народния театъръ, Операта, Борситъ, при Академията на наукитъ; при Червентъ-Кръстъ, при Българското пароходно дружество и при българската болница „Евлоги Георгиевъ“ въ Цариградъ; на председателитъ и членоветъ на тричленнитъ и седмочленната общински комисии и на представителитъ-контрольори на Министерството на търговията и труда, при разнитъ концесии, индустриални и други предприятия, заплатата на които се плаща отъ сѣшитъ предприятия.

в) на свещеници, дякони, проповѣдници и изповѣдници (съ изключение на тия въ архирейски санъ), служители при църкви съ или безъ енория, както и въобще на духовнитъ лица по ведомството на Българската православна църква, при държавни, обществени и автономни учреждения въ царството; на учителитъ и свещенослужителитъ при български училища и църкви въ други държави; на служителитъ по фондоветъ при Св. Синодъ, при митрополититъ и архирейскитъ намѣстничества, при духовнитъ семинарии и свещенческитъ училища, при ставропигиалнитъ и признатитъ съ законъ за общини манастири и служителитъ при църковнитъ и свещоливнички настоятелства, които получаватъ заплати по щатъ.

За бележка. Изслуженото време при църковнитъ и свещоливнички настоятелства се зачита за пенсия, починала отъ 1 януарий 1915 г. насамъ.

г) на служителитъ при бившии консорциумъ за износъ на зърнени храни, при сѣлскитъ приставства и при бившитъ източни желѣзници; на лицата били на служба при държавнитъ и изборнитъ учреждения въ Тракия (чл. 28 отъ закона за бюджета на държавата за 1921/1922 финансов година); на служителитъ при частното предприятие на трамвантъ и освѣтленнето въ столицата преди 1 януарий 1916 г., както и на ония при частното предприятие по освѣтленнето следъ 1 септемврий 1923 г., които сж били заварени на тая дата на общинска служба и докато продължаватъ непрекъснато да служатъ. На служители получавали заплати съ месечни разписки при Военно-полицейската секция при Шаба на действаща армия и при В. П. секция при Министерството на войната презъ време на войнитъ.

д) на постояннитъ работници при държавнитъ и изборни учреждения и при мина „Перникъ“.

Въ буква г на този членъ следъ думитъ „бившитъ източни желѣзници“ комисията прибави думитъ „Ямболъ, Любимецъ, Сарамбей, Златенъ-долъ (Търново-Сейменъ)“.

Въ сѣщата буква се заличиха думитъ: „На служителитъ, получавали заплати съ месечни разписки“ и т. н. до края и вмѣсто тѣхъ се поставиха думитъ „и на бившитъ служители въ военно-полицейскитъ секции при шаба на действащата армия и при Министерството на войната, които сж получавали заплатата съ разписка за времето отъ 5 октомврий 1912 г. до 31 юлий 1913 г. и отъ 1 октомврий 1915 г. до 30 юний 1920 г.“

Това сж редакционни поправки.

Председателът: Има думата народниятъ представителъ г. Ангелъ Станковъ.

А. Станковъ (р): Г. г. народни представители! Ще ви моля да бждете така добри да се съгласите къмъ буква в на чл. 5 следъ думитъ „на учителитъ при български училища въ други държави“ да се вмъкнатъ следнитъ думи: „редовнитъ учители по български езикъ въ инороднитъ училища въ България, признати отъ държавата“.

Г. г. народни представители! Има народни учители, които преподаватъ български езикъ въ инороднитъ училища — напр. въ Пловдивъ въ турското училище, еврейското училище, немското училище, въ колежа има такива учители. Тѣзи учители, макаръ да сж редовни и, следователно, да иматъ всички други права, споредъ настоящия законъ не се ползватъ съ пенсия. Безъ да повдигамъ голѣмия въпросъ, дали изобщо учителитъ български, български подданици, които сж редовни учители и които преподаватъ въ български училища въ други държави, иматъ право и тръбва да получаватъ пенсия, азъ ви моля да се съгласите да приемете това, по което не може да има споръ. Ония българи, редовни учители, притежаващи всички условия, които изисква законътъ за пенситъ, които преподаватъ въ инородни училища, признати отъ държавата,

Н. Мушановъ (д): Частни училища.

А. Станковъ (р): Казахъ частни училища: еврейски, турски, и т. н. Тѣзи учители, които преподаватъ само български езикъ и които, следователно, вършатъ една, така да се каже, национална пропаганда, поне на тѣхъ тръбва да се признае правото на пенсия. Безъ да се мотивирамъ по-нататкъ, ще кажа, че министърътъ на народното просвѣщение се съгласи съ това предложение. Не зная сега г. министъръ-председателътъ какво ще направи, но азъ го моля да се съгласи и той. Тѣзи учители не сж много, не зная дали има 20 души въ България. Ако се приеме това предложение, ще заставимъ инороднитъ училища да взематъ за преподаватели по български езикъ редовни учители, които отговарятъ на всички условия по закона. Тогава, очевидно е, че държавата не тръбва да пренебрѣгва тѣзи народни труженици, които прилагатъ своя трудъ въ инороднитъ училища, само затова, защото не могатъ да намѣрятъ мѣста въ българскитъ училища. Държавата тръбва да имъ признае правото на пенсия.

Напр. въ колежа въ Пловдивъ е учителъ г. Стоянъ Шипковъ, единъ познатъ у насъ учителъ съ своитъ трудове, който при все това не може да получи пенсия, защото преподава въ инородно училище.

Моля г. министра и васъ г. г. народни представители, да се съгласите да иматъ право да получаватъ пенсия българитъ учители въ инородни училища, които преподаватъ български езикъ — ако иматъ нужния цензъ, разбира се.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Коста Николовъ.

К. Николовъ (д. ср): Г. г. народни представители! При създаването на българската армия къмъ Военното министерство се създаде една военна печатница и едно издателство „Воененъ журналъ“ съ предназначение да съе военна просвета въ армията. Работниците въ тази печатница първоначално получаваша заплатата отъ държавата. Следъ туй на работниците захвана да плаща самото предприятие, което получаваше субвенция отъ държавата и печаташе безплатно официалния отдѣлъ на Военното министерство. Преди нѣколко години това издателство се реформира въ единъ военно-издателски фондъ на чисто търговски начала. Много отъ работниците напуснаха и отидоха на работа въ Държавната печатница. Работниците, които работятъ въ военно-издателския фондъ, по закона за пенситъ нѣматъ право да получаватъ пенсия. Военното министерство съ едно писмо моли Народното събрание да се съгласи, щото и тѣ да иматъ право да получаватъ пенсия. Затова правя предложение къмъ чл. 5 буква „д“ следъ думата „Перникъ“ да се прибавятъ думитъ: „и работниците въ печатницата „Воененъ журналъ“ при Министерството на войната.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Преди всичко налагатъ се нѣколко поправки въ чл. 5. Въ буква „б“ вмѣсто „Търговскитъ камари“ трѣбва да се каже „Търговско-индустриалнитъ камари“. Второ, вмѣсто „Министерство на търговията и труда“, трѣбва да се каже „Министерство на търговията, промишлеността и труда“.

Не мога да си обясни защо въ буква „б“ на този членъ сж упоменати само председателитъ и членоветъ на тричленитъ и седмочленната общински комисии, а не сж упоменати и председателитъ и членоветъ на тричленитъ окръжни комисии. И единтъ и другитъ подпадатъ подъ сжщата категория. Или трѣбва да се заличатъ въ буква „б“ думитъ: „на председателитъ и членоветъ на тричленитъ и седмочленната общински комисии“, или трѣбва да се прибавятъ и думитъ: „и председателитъ и членоветъ на тричленитъ окръжни комисии“. Защо за временнитъ тричленни окръжни комисии не е казано нищо?

Г. Семерджиевъ (д. ср): То се разбира, че тѣ сж чиновници.

Х. Мирски (д): Трѣбва да се каже това изрично въ текста, за да нѣма съмнение.

Предлагамъ въ забележката къмъ буква „в“ на разисквания чл. 5 вмѣсто думитъ „начиная отъ 1 януарий 1915 г. насамъ“ да се каже: „начиная отъ 1 януарий 1900 г. насамъ“, защото има много църковни пѣвци, които сж служили вече 40—45 години и сж достигнали 80-годишна възраст и справедливо е и на тѣхъ да се даде право да получатъ пенсия. Нека се даде възможностъ на тия хора, следъ като внесатъ следувемитъ се вноски въ пенсионния фондъ, да могатъ да получатъ пенсия.

Въ буква „в“ вмѣсто „учителитъ и свещеннослужителитъ при български училища и църкви въ други държави“ да се каже „свещеннослужителитъ при българскитъ църкви въ други държави“, защото въ буква б се говори за учителитъ при българскитъ училища въ други държави.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ (д): Г. г. народни представители! Отъ година на година на все повече и повече категории български граждани се дава право да получаватъ пенсия. Първоначално имаха право да получаватъ пенсия само оиѣзи чиновници, които получаваша заплатата отъ държавата. Впоследствие разширихме това право и за общин-

скитъ чиновници. Сега го разширяваме и за всички други учреждения, които иматъ обществено значение. Предложението на г. Станковъ ми дава право да повдигна предъ васъ единъ въпросъ. Единъ човѣкъ пенсионеръ е служилъ въ едно учреждение, чиновникитъ на което не сж имали право на пенсия по закона. Това лице, значи, си е получавало и пенсията, и заплатата. Следъ това по закона за пенситъ чиновникитъ на това учреждение придобиватъ право на пенсия. Следва ли на този пенсионеръ да се зачетатъ прослуженитъ години и въ това учреждение, когато чиновникитъ му не сж имали право на пенсия? Вие знаете, че има много такива чиновници. Всички пенсионери, за да си увеличатъ доходитъ, постъпваха въ учреждения, чиновникитъ на които впоследствие сж добивали право на пенсия. Ако се зачетатъ тия години на този пенсионеръ, който е прослужилъ въ учреждение, чиновникитъ на което по-рано сж получавали пенсия, то значи да се облагодетелствува и да се наруши принципътъ, че не може да се получава едновременно и заплатата и пенсия. Такова учреждение е напр. Академията на наукитъ. Обръщамъ внимание на г. министра на финанситъ, че ще трѣбва да се направи нѣкоя поправка.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Господиновъ.

Х. Господиновъ (д. ср): Г. г. народни представители! Правя предложение въ началото на буква „г“ да се прибавятъ думитъ: „на членоветъ на Постоянния комитетъ въ бившата автономна областъ Източна Румелия“. Постоянниятъ комитетъ въ бившата автономна областъ Източна Румелия бѣше нѣщо като сенатъ, като държавенъ съветъ. Малцина отъ този Постояненъ комитетъ сж останали живи.

К. Николовъ (д. ср): Само трима души.

Х. Господиновъ (д. ср): Доколкото ми се простиратъ сведенията, само единъ отъ тѣхъ получава народна пенсия и само той е, който може-би ще получи нѣщо повече. Въпросътъ бѣше повдигнатъ въ комисията и сигурно по едно опущение е пропуснато да се помѣсти въ законопроекта тази добавка.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Баралиевъ.

Х. Баралиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Както виждате, кръгътъ на лицата, които ще могатъ да получаватъ пенсия съ този законопроектъ се разширява. Въпрѣки това, обаче, има една категория лица, които сж изключени несправедливо, може-би, по недоглеждане. Думата ми е за служителитъ при бившитъ земледѣлски каси отъ освобождението до 1895 г. Отъ освобождението, 1878 г., до 1895 г. сжществуваша земледѣлски каси. При тѣзи каси сж били назначавани на служба между другитъ лица касиери, секретари и пр., които сж изпълнявали сжщитъ длѣжности, които изпълняватъ касиеритъ и счетоводителитъ при Земледѣлската банка. Тия секретари, касиери и пр. сж били назначавани съ императорски указъ отъ страна на князь Дондуковъ Корсаковъ. Нѣкои отъ тѣзи хори сж служили въ тѣзи земледѣлски каси 15—16 години. Когато на много други се признава правото на пенсия, нѣмаме абсолютно никакво основание, нито законно, нито морално, да не дадемъ право на тѣзи хора да получатъ пенсия за тѣзи години, още повече, г. г. народни представители, че се касае за много малко лица — 30—40 души сж — и това сж хора, които сж положили своя трудъ въ извършването на една работа отъ значение. Смятамъ, че ще бѣде актъ на справедливостъ, когато даваме право да получаватъ пенсия служители въ учреждения, които иматъ по-частенъ характеръ, да дадемъ и на тѣзи хора право на пенсия за тѣзи прослужени години.

Ето защо, правя предложение въ края на буква „г“ да се прибавятъ думитъ: на секретаритъ, касиеритъ и другитъ служители при Земледѣлскитъ каси отъ 1878 г. до 15 юлий 1895 г.“. Съ това ще се поправи една неправда. Нека дадемъ възможностъ на тѣзи хора, които вече сж на преклонна възраст, да получатъ по-добра пенсия въ последнитъ години на своя животъ. Може-би нѣкои отъ тѣхъ иматъ пенсия и на тѣхъ ще се увеличи само размѣрътъ на пенсията.

Нъкой отъ сговориститѣ: А удръжки ще плащатъ ли?

Х. Баралиевъ (д. сг): Безспорно, ще плащатъ удръжки, както и други плащатъ сега, щомъ имъ се признае правото на пенсия.

Г. Нешковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ имамъ смѣлостта да направя едно предложение, което ще ви моля да го приемете, макаръ и слабо да го мотивирамъ. Предлагамъ къмъ чл. 5 да се прибави нова буква е съ следното съдържание: (Чете) „на народнитѣ представители за времето прекарано на тая служба“.

Г. г. народни представители! Когато на служителитѣ при изборнитѣ учредения, на членовѣтѣ на окръжнитѣ постоянни комисии, на общинскитѣ кметове и помощници се дава пенсия; когато на всички държавни служители днесъ държавата дава пенсия; когато народниятъ представител е не по-малко служител на този народъ, нѣщо повече, той е общественикъ раг exellence, който има не само морални задължения, но и материални; когато виждаме въ тази свещена сграда народни представители, които сж прекарвали въ служба на народа повече отъ 15—20 години; когато, отъ друга страна, видѣхме неотдавна, когато бѣхме сезирани съ една молба за отпушане пенсия въ размѣръ 2.000 л. месечно на вдовината на единъ бившъ министъръ-председател и дългогодишенъ общественикъ, тука да ставатъ разисквания и дори да се казватъ оскърбителни думи отъ нѣкои — азъ смѣтамъ, че е време да дадемъ и на народния представител, като служител на народа, право на пенсия. Г. г. народни представители! Ще ми се върази: какъ може да се приравнява народниятъ представител къмъ държавния служител? Азъ смѣтамъ, че такова възражение не ще бѣде сериозно, не ще бѣде основателно, защото не по-малко сж грижитѣ и трудовѣтѣ на народния представител въ служене на народа отъ тия на държавния служител. Държавата ще трѣбва да засвидетелствува своята признателностъ къмъ своитѣ държавници не съ това да имъ дава народна пенсия, а въ другъ видъ. Народниятъ представител, който е служилъ на народа, споредъ менъ, има право на пенсия. Наши б държавници малко се ценятъ. Време е народното представителство да се занимае съ този въпросъ. Азъ не мога да го изнеса и да го аргументирамъ предъ васъ силно, но смѣтамъ, че малко се зачитатъ нашитѣ държавници; тѣ не се тачатъ или, ако се тачатъ то е тогава, когато ги изгубимъ.

Ето защо, азъ правя това предложение и моля г. министра да се съгласи да се внесе тази добавка къмъ чл. 5.

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. д-ръ Илия Караджовъ.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Г. г. народни представители! Съ чл. 5 се дава пенсия освенъ на държавнитѣ и общински служители, на военнитѣ и духовни лица, но и на други категории лица. Тука ще видите, че има право на пенсия и последниятъ гимназистъ на Българското параходно дружество, и служителитѣ на нѣкоя свѣщоливница, и чиновникътъ на баронхиршовата желѣзница и т. н. Г. Нешковъ ви обоснова своето предложение за даване пенсия и на българскитѣ общественици. Азъ ще допълня, че у насъ има институти, които не сж нито държавни, нито общински, нито окръжни, но сж обществени. Това сж читалищата и кооперациитѣ.

Върховниятъ читалищенъ съюзъ въ България е отправилъ до финансовата парламентарна комисия едно изложение, въ което казва, че и служителитѣ при читалищата заслужаватъ да бждатъ причислени наредъ съ гимназиста, наредъ съ работницитѣ при свѣщоливницитѣ, наредъ съ другитѣ работници, на които се дава право за получаване пенсия за прослужено време. На тѣзи, които работятъ въ читалищата, въ прашнитѣ библиотеки, трѣбва да имъ се признае правото за пенсия.

Българскитѣ кооператори въ редъ конгреси сж повдигали въпросъ за даване право на пенсия на касиеръ-дѣловодителитѣ на райфаизеновитѣ каси и при популярнитѣ банки въ градове и села. Който е работилъ въ село, знае какво голѣмо значение има касиеръ-дѣловодителъ за напредъка на кооперативното дѣло. Нека се има предъ видъ, че правителството чрезъ своя прѣвъ министъръ заяви въ Висшия кооперативенъ съветъ, че кооперацията за всички насъ е нераздѣленъ икономически институтъ отъ държавната политика. Мисля, че кооперативнитѣ работници

трѣбва да бждатъ възнаградени, като имъ се даде пенсия. Ако имъ се даде пенсия, вѣрвамъ много бивши учители и други чиновници биха се отдали на селското кооперативно дѣло, само и само да навършатъ годинитѣ за пенсия или да увеличатъ своята пенсия.

Ето защо, правя предложение въ чл. 5 буква б, следъ думитѣ „при Българската болница „Евлоги Георгиевъ“ въ Цариградъ“, да се прибавятъ думитѣ „при българскитѣ читалища и Читалищния съюзъ въ царството, както и касиеръ-дѣловодителитѣ на кредитнитѣ кооперации“. Азъ отъ скромностъ не искамъ да разширя своето предложение и за другитѣ кооперативни служители. Нека г. министъръ-председателъ, който самъ е кооператоръ, да допълни моето предложение.

Моля почитаемото Народно събрание, както и г. министра да усвоятъ правата кауза на читалищата и кооперациитѣ, като приематъ моето предложение.

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Петъръ Алековъ.

П. Алековъ (с. д): Г. г. народни представители! Въ финансовата комисия съ съгласието и на министра на финанситѣ се прие една втора алинея къмъ забележката на чл. 10, която, обаче, споредъ доклада на г. докладчика, впоследствие, вмѣсто като втора алинея на тази забележка, минава като последна частъ отъ текста на буква г къмъ сега разглеждания отъ насъ чл. 5 на законопроекта. Текстътъ е този: (Чете) „Зачита се службата на ученици безъ заплата по телеграфо-поченското и телефонно ведомство до 1 януарий 1906 г.“. Това изслужено време се признава за пенсия. Азъ изнесохъ тамъ достатъчно данни, за да се види, че макаръ и малко на брой, но това сж хора, които по 2, 2½, 3 и 4 години служиха на държавата безвъзмездно само заради това, защото тя бѣше въ финансова криза и защото нѣмаше срѣдства да имъ плати. Тогава мантилетътъ на държавата е билъ такъвъ, че е позволявалъ да се държатъ години подъ редъ безъ заплата служители, на които, забележете, искаха и гаранция за службата, повѣряваха имъ управление на станции и пр. Но както и да е, въ комисията този въпросъ се изчерпа и г. министърътъ на финанситѣ прие да се прибави тази втора алинея къмъ забележката на чл. 10, която сега минава като последна частъ на текста на буква г отъ чл. 5.

Тука, обаче, има една фактическа неточностъ. Казано е: „до 1 януарий 1906 г.“. Азъ моля, за да не се даде право на едни, а на други да се отрича това право, да се приеме 1907 г. вмѣсто 1906 г. Това е единото конкретно предложение, което правя.

Сжщо така моля г. министра, моля и васъ, г. г. народни представители, да се съгласите, щото следъ думитѣ „телеграфо-поченското и телефонно ведомство“, както е казано, да се прибавятъ и думитѣ „и по българскитѣ държавни желѣзници“, защото до 1907 г. и въ това ведомство условията бѣха абсолютно еднакви. Ако искаме да бждемъ справедливи, ние не трѣбва да правимъ разлика. И по това ведомство имаше ученици, които по 2 и 3 години служеха безплатно, повѣряваха имъ отговорни длѣжности, назначаваха ги да завеждатъ гари и, забележете, и следъ като издържавяха установения изпитъ, пакъ стоиха по 2—3 години безъ заплата, макаръ че въ действащия тогава законъ безплатно служене не бѣше предвидено.

Конкретно, следователно, моето предложение се свежда къмъ това, че цифрата „1906“ да стане „1907“, а следъ думитѣ „телеграфо-поченското и телефонно ведомство“ да се прибавятъ и думитѣ „и желѣзнопътното ведомство“.

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Виждамъ, че ви смущава прибавянето на нови хора въ този голѣмъ списъкъ на обществени служители, които иматъ право на пенсия. Това смущение би се намалило, ако би могла да се намѣри една формула, която да обхваща всички държавни, окръжни, общински и общественни служители; но понеже е необходима точностъ, ние, щемъ-немемъ, приемаме изброяването на отдѣлнитѣ категории служители. Уплахата, че този списъкъ става голѣмъ, не бива да ни позволи да извършимъ нѣкоя несправедливостъ спрямо хора, които заслужаватъ да бждатъ пенсиониранни. И въпрѣки нежеланието да се увеличава този списъкъ, азъ ще си позволя да привлѣка вниманието ви върху една друга категория служители. Ду-

мата ми е за служителите при сиропиталищата. От 1915 г. ние имаме уредени сиропиталища за сираците от войните. Служителите при тия сиропиталища са в болшинството си бивши учители. Мнозина от тях са молили да напуснат професията си и да се заемат с това дѣло. Всички получават заплатата по бюджет, гласуван от окръжната постоянна комисия, утвърждаван от канцеларията на фонда за сираците от войните. Струва ми се, че наред с другите работници обществени, държавни, окръжни и общински и служителите в сиропиталищата имат право да претендират за право на пенсия, още повече, че с новия закон за пострадалите от войните сиропиталищата стават държавни учреждения.

Аз бих направил още едно предложение в връзка с това. Но понеже предложението станаха много и едно прибързано тѣхно отхвърляне може да ни доведе до нѣкоя неправда, или пък тѣхното прибързано приемане да не ни позволи да дадемъ най-добрия конкретен израз на нашите желания, аз бих молил г. докладчика и г. министра и почитаемото Народно събрание да се съгласят, чл. 5 да се върне наново в комисията . . .

Г. Семерджиев (д. сг): Всички тия предложения се гледаха тамъ. Какво ще се връщаме назадъ?

Д. Тодоров (д. сг): . . . и тамъ наново да се преценятъ и обсъдятъ всички тѣзи предложения. Тамъ ще се върнемъ и къмъ предложението на нашия другарь г. Георги Нешковъ, да се даде право на пенсия и на народните представители, което предложение се посрещна малко с насмѣшка. И ако мислите, г-да, че с това предложение ние защитаваме само, тъй да се каже, наши интереси, действително ние можехме да се обявимъ тутакси противъ, но когато говоримъ за народни представители, ние говоримъ за народните представители отъ миналото и за народните представители в бъдеще. И ако е въпросъ за справедливостъ, азъ си казвамъ — позволете ми да защита малко лична кауза — три или четири години, колкото е късметъ — три години изкарахъ — азъ, вмѣсто учител, съмъ народенъ представител; като се свърши моя мандатъ, ще стана пакъ учител; моите другари-учители, и по класъ, и по пенсия, и по всичко ще бѣдатъ понапредъ отъ мене. Азъ питамъ: като съмъ билъ три години в Народното събрание, дали съмъ изпълнявалъ функция по-маловажна отъ функцията на единъ прогимназиаленъ учител и затова ли следва да бѣда оставенъ по-назадъ отъ моите другари? Дори ако ми направите възражението, че азъ съмъ получавалъ по-голяма заплата отъ учителската, следователно това е било достатъчна компенсация, азъ ще ви кажа, че съмъ толкова богатъ като народенъ представител, колкото бѣхъ богатъ като учител, защото правя все същото: похарчвамъ толкова, колкото получавамъ — задачата е една и съща. Но възможно е други другари тукъ да намѣрятъ други съображения, които да говорятъ противъ това предложение. Може тѣзи съображения да са уважителни и затуй азъ не мога да настоявамъ твърдо на това предложение, преди да ги изслушамъ.

Ето защо, пакъ моля всички тия отдѣлни предложения, които станаха единъ дълъгъ нанизъ, да се обсъдятъ наново в комисията, за да могатъ да се избератъ и препоръчатъ за приемане най-справедливите. Ако това не се възприеме, поддържамъ своето предложение за включване и служителите в сиропиталищата.

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Генко Митовъ.

Г. Митовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Съ чл. 5 отъ законопроекта за пенсията се допуска да бѣдатъ пенсионираны за в бъдеще и ония чиновници, на които заплатите се опредѣлятъ отъ специални фондове, какъвто е наиримѣръ фондътъ при Светия Синодъ. Обаче за една категория чиновници, които също така получаватъ заплата отъ подобенъ фондъ — за чиновниците при отдѣленieto за духовенството и вакъфите при Главното мюфтийство — се прави изключение. Тия чиновници са нѣколко души на брой. Една частъ отъ тяхъ се назначаватъ отъ министъра на външните работи, а останалата частъ се назначаватъ отъ главния мюфтия. Несправедливо би било да се прави изключение за тия чиновници, особено за онѣзи, които се назначаватъ отъ министъра на външните работи. Затова азъ правя предложение да се приеме единъ

новъ пунктъ „е“ въ чл. 5 съ следното съдържание: „На чиновниците и служащите при отдѣленieto за духовенството и вакъфите при Главното мюфтийство, назначавани отъ министъра на външните работи и изповѣданията“.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя П. Тодоровъ)

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Митовъ.

Д. Митовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Не съмъ противъ зачитането за пенсия ученическата служба на учениците, за които г. Алековъ говори, обаче искамъ да ви обърна вниманието на едно противоречие, въ което бихме изпаднали, ако приемемъ безъ корекция онова, което г. Алековъ предлага. Преди всичко алинея втора отъ забележката къмъ чл. 10, която се прехвърля въ чл. 5 и става отдѣленъ пунктъ къмъ буква г, противоречи напълно на чл. 5 въ неговото начало, където се говори, че иматъ право на пенсия само онѣзи, които получаватъ заплата и то месечно, а не отдѣлни нѣкакви възнаграждения. Следователно, съвсемъ нелогично би било да се зачете времето на ония, които не са получавали заплата. Но азъ искамъ да изтъкна и друго едно положение, въ връзка съ чл. 36, гдето е опредѣлено да се удържа отъ получаваното възнаграждение въ полза на пенсионния фондъ известенъ процентъ. Тѣзи хора, като не са получавали заплата, не са и внесли нищо въ пенсионния фондъ. Сега, като имъ зачетатъ въпросните години, ще ошетите фонда. Трѣбва да се намѣри тогава единъ окладъ, една основна месечна заплата, върху която тѣ да заплатятъ известенъ процентъ за това време и тогава да добиятъ права. Инакъ и фондътъ ще бѣде ошетенъ, пъкъ ще противоречи това и на основната мисълъ, която е прокарана въ чл. 5.

Азъ правя предложение да се вземе единъ окладъ отъ 1.500 л. месечно за тия ученици и да имъ се удържи върху него по 4% за годините, които имъ се признаватъ. Следъ като платятъ тия удържки, тогава да добиятъ право за пенсия и за това прослужено безъ заплата време.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Г. г. народни представители! Съобщавамъ ви, че е постигналъ законопроектъ за разрешаване на Бургаската община да сключи заемъ. (Вж. прил. Т. I, № 143)

Този законопроектъ ще се постави на дневенъ редъ.

Има думата народниятъ представител г. Никола Балтовъ.

Н. Балтовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ вземамъ думата и се осмѣлявамъ да защита предложението, което направи г. Нешковъ. Като вземамъ думата да защита това предложение, азъ въ същото време си давамъ твърде много отчетъ за мъжнотите да се прокара едно такова предложение.

Първата пречка, на която ние се натъкваме, когато бихме искали да се даде пенсия на народния представител, е чл. 166 отъ конституцията. Азъ искамъ да се справи съ този текстъ, който по принципъ, по начало е създаденъ институтъ на пенсията въ България. Въ този членъ е казано: (Чете) „Длъжностните лица, които са назначени на служба отъ правителството, иматъ право да добиватъ право на пенсия, основата и количеството на която ще бѣде опредѣлена по особенъ законъ“. Понеже народниятъ представител не се назначава отъ правителството, би могло да се извади необоримото заключение, че народниятъ представител нѣма право на пенсия. И тогава ние щѣхме да бѣдемъ много логични, ако въобще се придържахме точно въ този текстъ на конституцията. За съжаление, законътъ за пенсията отнася е нарушилъ този текстъ на конституцията. Ако ние сега приемемъ законопроекта въ текъта, който ни се предлага, ще нарушимъ още нѣколко пѣти нашата конституция. Защото, г. г. народни представители, нито чиновниците и служащите въ борсите, нито тия въ „Червенъ кръстъ“, нито тия въ болницата „Евлоги Георгиевъ“, въ Цариградъ, а още по-малко тия по Источните желѣзници съ чиновници, назначени отъ българското правителство. Нека се справимъ и съ това, което г. Желѣзковъ ми съюжерира тукъ отиде — че и чиновниците и служащите при общинските съвети и постоянните комисии не са назначени, *stricto sensu*, отъ правителството, а са назначени отъ едни учреждения, които са автономни, независими отъ правителството,

учреждения, които не черпят своята власт отъ правителството.

Ето кое ни дава юридическо, законно основание, да можемъ съ чиста съвестъ, ако нѣма други мжнотии, ако е въпросъ само за чл. 166 отъ нашата конституция, да гласуваме право на пенсия и за депутатитѣ. Фактъ е, че Народното събрание съ закона за пенситѣ досега не еднократно е нарушило чл. 166 отъ конституцията. Тия нарушения, обаче, сж оправдателни. Животътъ, по-силенъ отъ сухия текстъ на конституцията, гласувана въ едно време, когато не можеше да се предвиди какъ и на какъ ше се разви общественитѣ, стопанскитѣ, политическитѣ животъ на страната, е наложилъ, щото Народното събрание да наруши нѣколко пѣти чл. 166 отъ конституцията.

Сега, какви съображения имаме ние, за да допуснемъ още единъ пѣтъ едно такова нарушение на конституцията въ полза и на депутатитѣ?

Г. г. народни представители! Мене ми прави впечатление, че въ това Народно събрание — вътрѣшно психологията е била сжщата и въ другитѣ народни събрания — колчемъ стане дума да се създаде нѣщо добро за народния представителъ, всѣки изпитва единъ страхъ, едно смущение, една боязнь, да не би като се благодетелствува народниятъ представителъ, да се произведе лошо впечатление върху избирателитѣ. Ше си позволя да ви кажа една моя мисль по този поводъ. Лошъ е този законодатель, който, когато пише законъ, държи смѣтка за впечатлението, което този законъ ще произведе въ маситѣ. Законодательтъ, държавникътъ трѣбва да има смѣлостта да поеме отговорността за известно нѣщо, когато той го намира за добро, за целесъобразно, за справедливо. И скрупулитѣ, които тежатъ въ случая, за да не се даде право на пенсия за народния представителъ, сж изключително само отъ този родъ: това ще произведе лошо впечатление въ избирателитѣ, защото ще се създаде една привилегия за народния представителъ.

Г-да! Преди всичко нека да отбелжа, че тукъ не се иска никаква привилегия за народния представителъ; тукъ се иска, щото по отношение правото на пенсия народниятъ представителъ да бѣде приравненъ къмъ обикновения чиновникъ. Както за обикновения чиновникъ се създава възможность да гарантира колко-годе добре своитѣ старини, следъ продължително служене на държавата, следъ внасяне опредѣлени вноски, иска се тая възможность да се създаде и за народния представителъ, за общественника.

Г. г. народни представители! Може-би ще ми се върази, че това не съществува въ другитѣ държави. Може-би да е така, но когато ние често говоримъ за другитѣ държави и искаме да вземаме теркъ отъ тѣхъ, ние трѣбва да държимъ смѣтка за условията, при които живѣятъ другитѣ държави, и за условията, при които живѣемъ ние. Вие знаете, че въ повечето отъ западноевропейскитѣ държави на народния представителъ доскоро даже не се плащаше. Тая длжностъ, тая обществена функция бѣше изключително почетна и не се плащаше. Но защо? Защото въ другитѣ държави има доста богати хора, които могатъ да се занимаватъ съ обществена работа, безъ да пострадаватъ тѣхнитѣ стопански интереси, тѣхното материално положение; въ другитѣ държави има общественници, на които не само личниятъ животъ е материално гарантиранъ, но е гарантирано съществуването и на поколѣнията имъ, и затуй тѣ могатъ да се отдадатъ на обществена работа презъ цѣлия си животъ, безъ да мислятъ какъ ще гарантиратъ своето утрешно съществуване, безъ да мислятъ какъ ще гарантиратъ съществуването на своитѣ деца.

Така ли е, обаче, у насъ? Ние нѣмаме, ако искате, тая родова и материална аристокрация, която би могла да се отдаде на служба на народа, безъ да държи смѣтка за своето лично материално съществуване. И какво виждаме? Почти всички наши държавници, политически мже, които сж отдали себе си въ служба на народа, достигатъ до едно положение да бждатъ въ несигурни старини — ако бждатъ щастливи да доживѣятъ до старини.

М. Деляновъ (з): И нѣма кой да ги погребее.

Н. Балтовъ (д. ср): Мене ми е много неловко да говоря за тия наши държавници, къмъ които ние трѣбва да изпитваме почитъ и уважение, че тѣ достигатъ до положение да бждатъ погребвани на държавни разноси и отвреме-навреме Народното събрание тукъ да се занимава съ отпускане народни пенсия на тѣхнитѣ деца и на тѣхнитѣ жени. Г-да! Прекарайте презъ главата си тия наши ветерани на общественния животъ и помислете кой отъ

тѣхъ е гарантиранъ за своитѣ старини и кой отъ тѣхъ е гарантиранъ материално своето семейство? Тая работа не трѣбва така да продължава. Ние, казахъ, не сме единъ народъ, който може да отидѣ отъ себе си единъ елитъ на хора, на интелигенция съ материално осигурено съществуване, която безпечно да се занимава съ обществени работи, безъ да мисли за своето бъдеще. Е добро, на тия господа, които сж посветили себе си на обществени работи, на политика у насъ, на това, да бждатъ депутати и въ продължение на години се избиратъ за депутати, защо да не може, защо да не трѣбва, защо да не е справедливо да се гарантира колко-годе тѣхното материално съществуване на старини?

Но може да се върази още и това: службата на народния представителъ е обществена и не трѣбва да се принавя по такъвъ начинъ. Г-да! Съ даването на пенсия нѣма да се принази положението на народния представителъ; напротивъ, тѣкмо у насъ положението на народния представителъ е най-унизено — азъ си позволявамъ да кажа това. Въ психологията на народа, въ психологията на избирателитѣ има едно мнение, едно чувство, като-чели народниятъ представителъ е мандаторъ, е дори нѣщо като слуга на избирателя. Г-да! Дайте да издигнемъ престижа на народния представителъ и да го поставимъ на една висота, на каквато трѣбва да стои. И когато се говори, че съ даването право на пенсия на народния представителъ ше се урони неговиятъ престижъ, азъ съмъ длженъ да ви напомня, че въ Англия, председателтъ на Камарата на общинитѣ съ факта на избрането му за председателъ на Камарата на общинитѣ, макаръ и за единъ день, получава пожизнена пенсия, която приближава сумата 150.000 франка годишно.

Ние, разбира се, не сме Англия и не можемъ да осигуримъ на нашия председателъ една такава пенсия, но на пладата дейци, които служатъ въ продължение на цѣлия си животъ на народа, издигнати отъ народа като народни представители, трѣбва поне да се гарантиратъ старинитѣ, не като имъ се създаде привилегия, а като се приравнятъ въ това отношение къмъ обикновенитѣ чиновници. Толкова повече имаме право да поддържаме това предложение, като се има предъ видъ, че депутатската служба, стоенето тукъ, въ Камарата, не трае вече въ единъ периодъ отъ 2—3 месеца, както е било едно време, а почти цѣла година; почти всичкото си време депутатътъ изгубва тукъ, въ Камарата и разстройва всичкитѣ свои работи, които може-би е ималъ по-рано, разстройва цѣлото свое материално състояние.

Азъ схващамъ мжнотията въ това, че депутатътъ получава възнаграждение, а не заплата. Много отъ тия категории чиновници, на които се предвижда пенсия, получаватъ възнаграждение. Достатъчно е и това възнаграждение, което получава депутатътъ, въ своя годишенъ размѣръ да се обърне въ годишна заплата и да се правятъ съответнитѣ пенсионни удържки, за да се зачете то за пенсия. И ако въ това отношение това предложение буди, предизвиква нѣкакви мжнотии, то азъ мисля, че най-добро ще бѣде да се възприеме предложението на г. Тодоровъ — да се върне този членъ въ комисията и тамъ, като се иматъ предъ видъ разискванията, които тукъ станаха, да се прередактира въ този смисълъ, щото и депутатското време да бѣде зачетено за пенсия.

Подкрепямъ предложението на г. Тодоровъ

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата г. Мирски

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Азъ не мога да се съглася съ предложението, което се прави отъ г. Нешковъ и което се поддържа отъ г. Балтовъ, щото само народнитѣ представители да бждатъ включени въ тая категория на благодетелствуванитѣ, а не и окръжнитѣ и общинскитѣ съветници. Г. г. народни представители! Въ сжщностъ нито на окръжнитѣ съветници, нито на общинскитѣ, нито на народнитѣ представители трѣбва да се дава право да получаватъ пенсия за изслужено време. Ако за другитѣ чиновници, които получаватъ възнаграждение, а не заплата, е направено изключение, това изключение е направено, защото за тѣхъ въ конституцията нѣма изриченъ текстъ, какъвто е случаятъ съ народнитѣ представители, които получаватъ дневни. Възнаграждението се получава отъ нѣкои чиновници по специални закони, които могатъ да бждатъ отгѣнени, и нищо не пречи на който и да било камара да създаде законъ, да нѣма временни работници, които да получаватъ надница, а всички чиновници

да бъдат постоянни. За нас, народните представители, има текст в конституцията, според който ние получаваме надници, а не заплати. А според чл. 5 на законопроекта, пенсия за изслужено време се дава само на тѣзи, които получават заплатата. Общественият служители, които получават надници, не ще могат да се ползват от облагой на този закон.

Вѣрно е, че в този законопроект за пенсията на първѣ погледъ сѣ приплетени нѣколко въпроса. На първо мѣсто е нарушенъ принципътъ, прокаранъ въ чл. 166 отъ конституцията, въ който е казано, че само длъжностните лица, назначени отъ правителството, иматъ право на пенсия. Вѣрно е, че е направено изключение за известни лица. Но то е направено, защото у насъ е смѣсенъ принципътъ на застраховката съ онова, което е постановено въ чл. 166 отъ конституцията, отъ който се разбира, че държавата е длъжна да дава пенсия само на своите чиновници, безъ срещу туй да внася каквито и да е удържки.

Но, повтарямъ, народните представители, които получаватъ надница по силата на конституцията, не могатъ да бъдатъ поставени въ категорията на тѣзи хора, които получаватъ пенсия.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Семерджиевъ.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ взехъ думата, за да се обявя противъ предложението на г. Димитъръ Тодоровъ, подкрепено отъ г. Балтовъ — за връщането на чл. 5 отново въ комисията. Въ комисията чл. 5 бѣ разискванъ въ цѣло едно заседание.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Посрѣдъ нощъ го разглеждате.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Моля, презъ деня бѣше. Виз отхвърлявахте.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Посрѣдъ нощъ бѣше.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Чл. 5 отъ законопроекта не е разглежданъ въ никакво нощно заседание.

М. Дилиановъ (з): Комисията заседаваше презъ време на народниятъ тържества и само двама-трима души решаваха тѣзи въпроси. А ще се съгласите, че съ двама-трима души не може да се създаватъ закони.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Вие не бѣхте. Виз не сте и членъ на финансовата комисия и не знаете това. Тържествата сѣ си тържества, работата си е работа.

М. Дилиановъ (з): Въпрѣки това, азъ идвахъ и на менъ ми направи впечатление, че нѣмаше достатъчно членове на комисията и законопроекта мина така.

Н. Пждаревъ (д. сг): По чл. 5 дебатитѣ се приключиха къмъ 11¹/₂ — 12 ч. на обѣдъ.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Презъ нощта.

Н. Пждаревъ (д. сг): На обѣдъ.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Въ нощното заседание на финансовата комисия — понеже тогава настѣпваше парламентарна ваканция — се разгледаха само последните членове отъ законопроекта, които сѣ чисто технически, а чл. 5 се разгледа въ заседанието преди обѣдъ. Всички тѣзи предложения, на брой единадесетъ, бѣха направени въ комисията. И азъ мога да кажа, че специално това предложение за даване пенсия на народните представители сѣ дебатира близо два часа, въ присъствието на повече отъ двадесетъ народни представители.

Н. Пждаревъ (д. сг): И не се прие.

Г. Семерджиевъ (д. сг): И следъ като се уясни добре въпросътъ, когато сѣ положи на гласуване, нито единъ членъ отъ комисията не гласува за това предложение.

М. Дилиановъ (з): А бе оставете това предложение, то не е важно; има други десетина предложения, които сѣ много важни, но които сигурно ще пропаднатъ, защото не сѣ уяснени.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Разгледаха се всички предложения.

М. Дилиановъ (з): Не е вѣрно.

Х. Баралиевъ (с. д): За секретаритѣ на бившите земеделски кооперации не е правено предложение.

Г. Семерджиевъ (д. сг): И всички други предложения бѣха направени и се разискваха отъ комисията. Въ комисията имаше мнение дори да се стѣсни чл. 5, въ смисълъ да се оставятъ да фигуриратъ само тѣзи категории служители, които сѣ назначени отъ правителството или избирателитѣ тѣла и получаватъ заплатата по бюджетъ — едно предложение, което имаше шансъ да успѣе. Но прѣтъ видѣ на това, че има спечелени права отъ страна на допуснати категории служители, които сѣ правили вноски досега, само по тѣзи хуманитарни съображения — да не се отива назадъ — не се възприе това становище, а се възприе да остане досегашното положение. Запомнете, че споредъ тѣзи нови предложения — може нѣкои отъ тѣхъ да не сѣ умѣстни, нѣма да влизамъ въ подробности — ще участвуватъ съ вноски за минало време въ фонда само тѣзи, които ще бъдатъ пенсионирани. А принципътъ е, че на чиновника, участникъ въ фонда, ще му се правятъ удържки, безъ огледъ на това, ще бѣде ли пенсиониранъ нѣкога или нѣма да бѣде пенсиониранъ. Когато имате единъ фондъ, който има една финансова основа — и азъ мога да кажа, че безъ държавна подкрепа тя не е сигурна основа — да отивате да влошаватъ този фондъ, ще бѣде една погрѣшка. Това е въпросъ до известна степенъ и на отговорностъ, и въ комисията тази отговорностъ не можахме да я поемемъ ние. Вие ако обичате, можете да я поемете.

Да се връща отново въ комисията чл. 5 отъ законопроекта, когато веднажъ подробно е разглежданъ тамъ, е безсмислено. После, тукъ нѣма никакви сложни въпроси. Въпроситѣ сѣ много ясни: иска се да се увеличатъ категориитѣ на имащитѣ право да получаватъ пенсия. Вие щѣ се произнесете, намирате ли това за умѣстно или не го намирате за умѣстно. Този въпросъ е обсъжданъ сѣщо подробно въ Министерството на финанситѣ отъ комисия, въ която сѣ влизали компетентни лица. Ако искате, приеми те предложенията, които се направиха, но нека всички въпроси да се решатъ сега, въ това заседание, а да се не отлагатъ.

По поводъ предложението да се дава пенсия и на народните представители, не съмъ съгласенъ съ смислитѣ, изказани отъ г. Балтовъ. Азъ мисля, че ще бѣде една голяма грѣшка, ако приемемъ това предложение. Нѣма да се мотивирамъ много; ще напомня, обаче, че съгласно нашата конституция получаватъ пенсия само тѣзи, които се назначаватъ отъ правителството. Депутатитѣ не се назначаватъ отъ правителството. Депутатството не може да се защита за пенсия.

М. Дилиановъ (з): Въ тая Камара повече отъ половината сѣ назначени.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Ако досега сѣ направени известни неумѣстни измѣнения, недейте ги разширява до абсурдъ; ако е направена една грѣшка, отъ това не следва, че трѣбва да направимъ нови грѣшки. Има разумни изключения навсякъде, но това изключение, което се иска да се направи — и народниятъ представителъ да получава пенсия — е изключително неумѣстно и абсурдно. Народните представители не получаватъ заплатата. И самата конституция въ чл. 139 изрично казва, че народните представители получаватъ дневни пари. Намъ ни се казва: „Ама фактически ние заседаваме 7—8 месеца презъ годината“. Г-да! Ние правимъ сега тукъ единъ законъ органически, постоянно, а нашето заседаване 7—8 месеца е временно, сѣ огледъ на натрупаната парламентарна работа.

Н. Балтовъ (д. сг): Винаги така ще бѣде.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Ние живѣемъ въ една епоха, когато трѣбва законодателтъ по-активно, по-често да се мѣси въ живота. Но това е едно временно положение; ще дойде едно нормално време, когато ще се заседава споредъ конституцията.

Н. Пждаревъ (д. сг): Когато се съгласимъ да станемъ чиновници на правителството, постоянниятъ кадъръ, тогава ще бѣдемъ пенсионери!

Г. Семерджиев (д. сг): Азъ помня, въ Франция се поддигна въпросъ за увеличение дневнитъ пари на народнитъ представители — а тамъ народниятъ представителъ днесъ не получава повече отъ българския народенъ представителъ — и предложението се отхвърли съ грамадно болшинство. Но азъ ще ви обърна вниманието на друго. Ако ние поддържаме, че трѣбва да се ползуваме съ това право на чиновницитъ — да се пенсионираме, нека бждемъ последователни. Когато минаваше законътъ за данѣка върху приходитъ на лицата и дружествата, азъ поддигнахъ въпроса, нѣзъ народнитъ представители, да плащаме данѣци за получаванитъ дневни. Но мене ми се каза тогава: „Вие обиждате народния представителъ, той не е чиновникъ, той не получава заплата, той не можъ да бжде облаганъ съ данѣци“.

М. Дилиановъ (з): Азъ съмъ си платилъ данѣка.

Г. Семерджиев (д. сг): Не сте платили данѣкъ за полученитъ дневни пари, като народенъ представителъ, защото дружбанскиятъ законъ освободи сѣщо дневнитъ отъ данѣкъ.

М. Дилиановъ (з): Данѣка върху общия доходъ съмъ си платилъ.

Г. Семерджиев (д. сг): Ние народнитъ представители сме освободени отъ данѣци за дневнитъ, защото не се третираме като чиновници. И сметнахме по-рано дори че това е обидно за насъ, да бждемъ третирани като такива.

М. Дилиановъ (з): Да плаща данѣкъ народниятъ представителъ не е обидно.

Г. Семерджиев (д. сг): Трѣбваше да го кажете въ дружбанската Камара, защото тя прие обратното. Азъ моля да тълкуваме законитъ разумно, а не споредъ момента.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоянъ Костурковъ.

С. Костурковъ (р): Г. г. народни представители! Позволете ми само въ две-три думи да изкажа опасенията си по поводъ на развититъ досега дебати и на многобройнитъ предложения, които се направиха по този членъ отъ законопроекта.

Съ настоящия законопроектъ, както знаемъ всички, се цели да се подобри пенсионното дѣло доколко, до колкото положението днесъ позволява; защото има служители на държавата, които сѣ излѣзли отдавна въ пенсия, които сѣ дали не само младинитъ си, но и живота си въ служба на държавата и, поради стечение на обстоятелствата, по действующия законъ за пенситъ, тѣ днесъ прекарватъ мизеренъ животъ. Това е, мисля, основниятъ мотивъ, който е накаралъ правителството да внесе този законопроектъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Тѣй е.

С. Костурковъ (р): И когато дебатирате този законопроектъ, трѣбва да имаме предъ очи този мотивъ. Влѣземъ ли, г-да, въ голѣми разграничения, въ голѣми разширения, както шо виждамъ азъ тукъ, че у мнозина отъ народнитъ представители има такова желание, азъ се страхувамъ, че онзи стимулъ, който е предизвикалъ внасянето на този законопроектъ, ще се засѣчи и ние надали ще можемъ да изпълнимъ длѣга си къмъ ония, къмъ които трѣбва да го изпълнимъ.

Не трѣбва да забравяме, г-да, че както въ чужбина, така и у насъ, отъ доста време се обсъжда отъ мислящитъ хора въпросътъ, какъ да се осигури старината на всѣки трудящъ се гражданинъ въ държавата. Това е тѣй наречената „социална осигуровка“. Въ форма на пенсия ли ще я направимъ или по другъ начинъ, тоя въпросъ се третира въ чужбина, третира се и у насъ. Г-да! Съ настоящия законопроектъ този въпросъ не се засѣта. Азъ виждамъ тукъ, че има стремение да се разшири кръга на ония обществени служители, които се обхващатъ по досега действащия законъ за пенситъ и по настоящия законопроектъ.

Д-ръ И. Караджовъ (з): И които не се обхващатъ отъ закона за общественитъ осигуровки.

С. Костурковъ (р): Тѣй.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Една категория остава вънъ отъ закона.

С. Костурковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че ще бжде по-добре да помолимъ правителството, да го задѣлжимъ дори, да пригответи единъ специаленъ законопроектъ, който да обгърне въ себе си и служителитъ при читалищата, и служителитъ при кооперациитъ, и служителитъ при други обществени учреждения и т. н. — то е съвсемъ друга работа, но тамъ да се обсъди сериозно този въпросъ: на каква база да се постави и да се разреши. А да смѣсваме цѣлата тая работа съ материята, която обгърща настоящия законопроектъ, ми се струва, че правимъ грѣшка. Грѣшка правимъ сѣщо така и когато се занимаваме съ въпроса да се пенсионираме и ние, като народни представители.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Да си вържемъ пенсия!

С. Костурковъ (р): Хасѣлъ, както казва г. Фаденхехтъ, да си вържемъ пенсия.

Г-да! Не всичко опова, което е добро и полезно, може въ всѣки моментъ да бжде прокарано въ живота и организацията на една държава. Това не трѣбва да изпускаме изъ предъ видъ никога. Социологическиятъ законъ ни казва, че инкорпорацията на една идея въ обществото може да бжде трайна и да хване корени, когато сѣ подготвени обективнитъ условия въ това общество. Нѣма ли подготвени обществени условия, и да инкорпорираме дадена идея въ държавния животъ, тя ще бжде екскорпорирана утре и напраздно ще си правимъ иллюзия, че ще направимъ нѣщо сериозно и трайно. Не трѣбва да се мимимъ.

Тая обща мисль както казвамъ, азъ моля да не се отвлѣчае въ странични работи, които ни бъркатъ на непосредствената задача. Дайте туй дѣло, което е внесено, да го разгледаме сега, да го разрешимъ, а по-нататъкъ, по-тарямъ, нека помолимъ, да задѣлжимъ дори правителството да се занимае съ този въпросъ. На най-после и ние, народнитъ представители — толкова парламентарни групи имаме тукъ — докато траятъ заседанията на Камарата, нѣкъ и следъ като се преустановятъ, да си дадемъ дума, да изберемъ по единъ-двама души отъ всѣка група, които да се занимаватъ съ този въпросъ, да го изучатъ и да направимъ едно дѣло, да услужимъ на това общество, не само на днешното правителство, а и на утрешното, защото правителствата се мѣнятъ, но общественията, държавата стои. Но въпроситъ трѣбва да се разрешаватъ наспроти условията, при които е поставенъ всѣки единъ въпросъ. Има ли назрѣли условия, ще разрешимъ въпроса, нѣма ли — ще гледаме да подготвимъ условия за неговото правилно разрешение. Мисля, че ще бжде много прибрзано да се занимаваме сега съ тия странични въпроси, особено съ нашия личенъ въпросъ — пенсионирането на народния представителъ, това, което го нѣма никѣде. Но не за това, че го нѣма никѣде, та и у насъ не трѣбва да го има — у насъ всичко може да стане, защото нѣма традиция — но време ли е да се занимаваме сега съ този въпросъ, следъ толкова продължителни изучавания въ комисията, когато толкова свѣтъ чака месеци и години, при тоя мѣстенъ животъ, който прекарва? Умѣстно ли е ние сега да връщаме наново чл. 5 въ комисията? Комисията кога ще разгледа тия предложения, кога ще ги реши и кога ще върне своето решение? А утре изтича месеца, Камарата ще се закрие и законопроектътъ ще остане не приетъ. Тогава какво сме направили?

М. Дилиановъ (з): Тѣ си получаватъ пенсията.

С. Костурковъ (р): Получаватъ, г. Дилиановъ, умрѣла пенсия. — И азъ не съмъ младъ — позволете една изповѣдь — и азъ съмъ отъ старитъ, защото имамъ 60 години, но мене ме боли сърдцето, когато срѣщамъ по-стари отъ мене, които преди 30—40 години заемаха първитъ мѣста въ държавната организация, въ окжсани дрехи, идатъ само фасулъ, а понѣкога и фасулъ нѣматъ, прекарватъ мизеренъ животъ. Това е срамно, това показва, че нашата държава и нашето общество не умѣятъ да ценятъ своитъ работници. Дайте този законопроектъ да го направимъ законъ, та що-годе да облекчимъ положението на този свѣтъ, бе джанамъ; да дадемъ доказателство, че ние се грижимъ за тоя свѣтъ, който е миналъ, и тоя, който тепърва ще мине като служителъ на държавата.

Г-да! Всеко отлагане на този въпросъ вънася разочарование не, отрова въ душата на оиъзи, които чакатъ. Това сж хиляди семейства, които чакатъ прехраната си 20, 30, 40 години отъ една пенсия мършава, нищожна. Да побързае, г-да, се разрешението на този въпросъ. Всеко отлагане ще внесе нова горчивина и въ така скъсения животъ на оиъзи, които чакатъ що-годе облекчение на живота си отъ прокарването на този законопроектъ.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилиановъ.

М. Дилиановъ (з): Г. г. народни представители! Вземамъ думата, за да подкрепя предложението на г. Тодоровъ да бжде върнатъ въ комисията за ново обещание чл. 5. Като искамъ да подкрепя неговото предложение, азъ не разбирамъ въпроса тъй, както го разбира г. Костурковъ, т. е. да отложимъ разрешението на въпроса и по този начинъ дори да се осуети гласуването на този законопроектъ. Азъ мисля, че то тръбва да стане въ най-скоро време. Ние ще следваме нататъкъ нашата работа, а комисията може да се събере още въ този моментъ — както това е било много пъти: председателътъ поканва комисията да се събере, тя се събира, разглежда въпроса, въ илното заседание прави свои доклади и ние гласуваме.

Но че действително има основания да се усвои отъ народното представителство предложението на г. Тодоровъ свидетелствува обстоятелството, че по този въпросъ дебатътъ се затегнаха твърде много и, ако се изкажатъ всички, които желаятъ, нѣма да стигне това заседание, когато иначе работата би се съкратила.

Г. г. народни представители! Доживѣхме нанстина едно много печално време — да почнемъ да се ровимъ въ старитъ архиви, за да търсимъ мотиви да подкрепимъ известни хора, които изнемогватъ днесъ. Извадихме архивитъ на източнитъ желѣзници и кои ли не още, за да можемъ да се притечемъ на помощъ на бедствущитъ. Не мога да разбера, кое налага да се повдигатъ тия въпроси, които някога въ миналото не сж били повдигани при измѣненето на закона за пенсиятъ. Голѣмата частъ отъ тѣзи хора, които сж служили по тѣзи желѣзници, може-би, сж намръбни отъ гладъ и немотия — безспорно на тѣхъ не ще може да се притечете на помощъ. Основателно е въ тая посока да се нарушатъ дори принципитъ, вложени въ конституцията, защото фактически вие ги нарушавате съ този законъ, както и г. Балтовъ ви изтъкна. Има една по-висша конституция отъ тая конституция — тя е пуждата, не-визата.

Д-ръ И. Караджовъ (з): Не се нарушава конституцията, а се разширява.

М. Дилиановъ (з): Ето и друго едно тълкувание дава г. Караджовъ, че конституцията не се нарушава, а се разширява. Азъ съмъ съгласенъ съ туй мнение. Важното е, че това е наложително. Каза се отъ г. Мушановъ, че имаме маса случаи, когато хора сж получавали и пенсия и заплатата. Днесъ на хората, които сж получавали тази заплата, имъ се дава право на пенсия. Това е единъ въпросъ, който безспорно, въ комисията тръбва да се обмисли и да се уреди, защото, гласуванъ така набързо, ще дойдемъ навѣрно до нѣкоя лоша редакция, която ще създаде пужда отъ тълкувания и пр.

Въпросътъ, който повдига г. Илия Караджовъ за даване пенсия на дейцитъ въ кооперативното и читалищното дѣло е единъ голѣмъ въпросъ, който г. Костурковъ, работилъ въ читалищното дѣло, го отхвърли, като каза, че това е работа за единъ специаленъ законъ — да се избере една комисия, която да се занимае съ него и да го разреши. Г-да! Увѣренъ съмъ, че тая комисия, ако се занимае съ този въпросъ, нито ще го разреши, нито ще ни ладе единъ проектъ, защото ще се откриятъ още въпроси и въпросчета около тоя въпросъ, които ще спратъ неговото разрешаване. А належаще е да се облекчи съдбата на селския кооператоръ и на лееца въ читалищното дѣло. И тоя въпросъ да го гласуваме набързо е тоже неумѣстно. Повърнатъ въ комисията, той може да бжде обещанъ все-странно.

Другиятъ въпросъ — въпросътъ за даване пенсия на народнитъ представители, е много неприятенъ въпросъ за народното представителство, защото безспорно всеки вънъ може да подозира, може да експлоатира, да демагогствува, за да се създадатъ настроения въ полза на едно и въ ущърбъ на друго. Явно е едно, че народ-

ниятъ представителъ, общественитъ изобщо у насъ, икономически е негарантиранъ, всеки моментъ може да бжде поваленъ на улицата — както това стана съ много наши другари, народни представители — и никой не се притичва на помощъ икономически на неговото семейство. Азъ знамъ, какъ въ тоя моментъ изнемогватъ тия хора. Получавамъ всеки денъ писма да действувамъ да имъ се дадатъ помощи и субвенции, или азъ лично да имъ помогна съ пѣщо. Повтарямъ, нѣма да се впушамъ въ тоя въпросъ, но срамно е единъ парламентъ да не може да възнагради материално семействата на хората, които сж се жертвували за обществото, когато тия семейства бждатъ поставени въ тежко положение. Но какъ да разрешимъ тоя въпросъ? Тукъ може-би г. Костурковъ е правъ: този въпросъ не можемъ да го разрешимъ така инцидентно съ едно видягане на ръка. Но че този въпросъ заслужава да бжде разрешенъ, заслужава. И още повече ние имаме право да искаме неговото разрешение, защото то ще падне само върху нашитъ плещи. Ние искаме отъ нашитъ дневни да се създаде единъ фондъ, ако друго не може да се направи, и съ този фондъ да се гарантира прехраната на остарѣлия, или по друга причина станалъ негоденъ общественитъ и да не се остави неговото семейство въ мизерия. Ако по другъ начинъ не може, защото нѣма да се наруши конституцията, или защото щѣло да се демагогствува, тогава, както казахъ, дайте да се уреди единъ специаленъ фондъ за смѣтка на нашитъ дневни. Въ всеки случай, конституцията не може да ни забрани това, а дългъ е да го направимъ.

Голѣмиятъ въпросъ за социалнитъ осигуровки безспорно е важенъ въпросъ, но можемъ ли сега да го разрешимъ? Азъ мисля, че не можемъ, защото при разрешението на този въпросъ ще се повдигнатъ въпроси много сложни, защото преди всичко, ние, земледѣлцитъ, ще повдигнемъ въпроса за пенсипиране на българския производителъ, на селянина, който изнемогва.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Тончевъ го повдигна преди Васъ.

М. Дилиановъ (з): Северозточна България е опустошена отъ градушка, а бирникътъ ще мине и ще събира данъцитъ. И когато не само тия стихии, но и най-голѣмата стихия за човѣка — старостта, настѣпи, той остава немилъ-недрагъ на улицата. Ние не сме се погрижили нито за инвалидни домове, нито за старопиталища. Ето защо ние повдигаме въпроса и искаме неговото разрешение.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Въпросътъ е разрешенъ съ законъ.

Х. Мирски (д): (Казва пѣщо)

М. Дилиановъ (з): Вие можете да направите предложение да се дадатъ пенсия и на хамалитъ. И азъ съмъ съгласенъ, че тръбва да имъ се ладе пенсия, защото, когато давате пенсия на работницитъ отъ мина Перикъ, ще тръбва да дадете такава и на пристанищнитъ работници въ Варна, защото и тамъ е една рудница за България.

Д. Митовъ (д. сг): Който има доходъ годишно до 50.000 л., има право да се запише при общественитъ осигуровки.

М. Дилиановъ (з): Елате да видите къде отиватъ срѣдствата на фонда „Обществени осигуровки“: тѣ отиватъ за редовни държавни разходи, за строежи. Но по този въпросъ, г. Митовъ, ще говоря, когато се докладва бюджетътъ на фондоветъ. Сега по него не искамъ да говоря. Искамъ да кажа само, че въпроситъ тукъ би тръбвало да се решаватъ изолирано, а не съ огледъ на голѣмия въпросъ за общественитъ осигуровки. Не може да дойдемъ до разрешение на тоя въпросъ въ едно изключително време, когато държавата се пѣржи въ една страшна немотия и когато ние чакаме съ прострѣни ръце нѣкакъвъ бѣжански заемъ, който ще падне като капка въ морето — всички каточе ли чакатъ отъ него своето спасение. Голѣмиятъ въпросъ не може да го разрешимъ въ такова време, а ще тръбва да го разрешимъ въ едно по-благоприятно време, когато ще се надпреварватъ да ни предлагатъ десетки заеми при по-благоприятни условия.

Поддържамъ предложението на г. Тодорова, чл. 5 да бжде повърнатъ въ комисията, за да бжде всестранно обещанъ, за да не би да вземемъ едно прибързано решение по направенитъ предложения.

Председателстващ П. Тодоров: Има думата народният представител г. д-р Ънчо Миланов.

Д-р Н. Миланов (д. ср.): Г. г. народни представители! Вемах думата само по предложението за отпускане пенсия на народните представители. Но първоначално заявявам, че се обявявам против отлагане гласуването на законопроекта и се присъединявам към предложението на г. Семерджиев, защото обществото, всички наши пенсионери, за които говореше г. Костурков, с негодувание ще посрещнат отлагане гласуването на законопроекта и ще се внесе раздразнение. Взем думата с цел да се обява решително против предложението на г. Нешков за даване пенсия на народните представители. Най-напред, г. г. народни представители, припомням ви, че ние сме законодателно тяло, не сме органи на изпълнителната власт и не се назначаваме от нея, а идем по пълномощие на народа. И би било много печално положението на Парламента, когато той ще се обърне вън от изпълнителната власт и да очакват народните представители от държавата или от правителството каквито и да било субсидии за своите старини. Аз съм под впечатление на създаване конституцията у нас. Помня онай епоха — едно време на много висок политически идеализъм, когато всеки общественик е понасял големи жертви, за да служи на отечеството; па и всеки от нас, който е дошъл тук, и служи на това отечество, понася и ще понася материални загуби, когато изпълнява тази си длъжност, пред вид на политическите условия, въ които живеем в България. Аз съм бил против, па и Парламентът е бил против, членовете на законодателното тяло да смесват своите функции с тия на изпълнителните органи. Много пъти се е правило това въ скорошното минало, па и сега се прави: членовете на Парламента заемат длъжности, като органи на изпълнителната власт. Против това би трябвало да се обявим решително. По никой начин не трябва, г. г. народни представители, да понижаваме достойнството на народния представител и да го правим карьерист. Уверявам ви, че когато на народния представител гласуваме пенсия, аз съм един от най-старите народни представители, избран съм много пъти и, значи, говоря за личен интерес, ако може да се говори за интерес тук, защото някои господа говориха за своите интереси — ще го направим карьерист. И когато ще дойде да гласуваме за кандидатурата на някой от сегашните общественици, ще се разсъждава, че на някого напр. една година му трябва за пенсия — хайде да го направим народен представител. Ще се обърнем на хора, които ще искат да служат още една-две години, за да изслужат години за пенсия, без да могат да изпълнят моралния си дълг и дълга си на депутати, пред вид на тези материални облаго, които очакват. Ние бихме загубили достойнството си на народни представители. Който не желае да понася жертви, да не дохожда тук. През дружешко време имаше народни представители, които въпреки че им се отнѣха адвокатските права, служиха на държавата, на Парламента и поддържаха тоя институт. Недейте се унижава сами. Аз не желая да правя демагогия, да говоря за лошото финансово и икономическо положение на страната и, че когато се повдига въпросът да дадем едно възнаграждение на чиновника или на пенсионера, веднага и ние, народните представители, да се нареждаме. Ако някой е бил чиновник, както и аз съм бил чиновник и учител, и смѣта, че ще загуби, че неговите материални интереси стоят по-високо, отколкото обществените задължения, да не дохожда тук, защото тогава той ще жертвува своите обществени задължения за материалните си интереси. Ние трябва да държим високо тоя институт. И затова аз се обявявам решително против такова едно предложение и го смѣтам за несериозно.

П. Палиев (д. ср.): (Казва нѣщо).

М. Дилианов (з): Сигурно по сжщитѣ съображения се обявихте навремето против адвокатските права на народните представители!

П. Палиев (д. ср.): Да прощавате, г. Дилианов! Не се ли обявихте вие по сжщитѣ съображения против?

М. Дилианов (з): Ние искаме общественика да бъде само общественик. Ние сме последователи. Често пъти

тук нѣмаме кворумъ, защото народните представители — адвокати сж въ сѣдилищата; само чакат да дойде денъ, за да отидат въ сѣдилищата да защитават дѣла, а въ комисията остават хора, които не познават работитѣ.

Х. Мирски (д): Г. Дилианов! Азъ бихъ желалъ да се направи анкета, за да се види колко души присъствуватъ отъ васъ тукъ.

Г. Семерджиев (д. ср.): Азъ моля да се направи проверка колко пъти Вие, г. Дилианов, не сте били въ комисията, макаръ че не сте адвокатъ. Въ финансовата комисия има и депутати, които не сж адвокати.

М. Дилианов (з): Г. Семерджиев! Поне Вие не сте адвокатъ, мѣлчете.

Г. Семерджиев (д. ср.): Адвокатъ съмъ.

М. Дилианов (з): Прощавайте! Сгрѣшилъ съмъ.

Г. Семерджиев (д. ср.): Г. председателю! Прави въпросъ, да се провери, дали въ финансовата комисия има хора, които не познават работитѣ. Азъ протестирамъ противъ тия думи на г. Дилианов! Това е гаменски изразъ — ще ми позволи да му кажа!

П. Палиев (д. ср.): Той не се оскѣрбява, както виждашъ!

Председателстващ П. Тодоров: Има думата народният представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждарев (д. ср.): Г. г. народни представители! Азъ ви моля да не повържате чл. 5 за ново разглеждане въ комисията, защото тя уопрѣби за разглеждането и приемането на тоя членъ три заседания. Въ тия три заседания всички, които имаха желание да повдигнатъ нѣкон въпроси за разглеждане и решение отъ комисията, ги повдигнаха. И правъ е г. председателътъ на комисията да подчертае, че всички тия предложения, които се направиха тукъ по чл. 5, бѣха направени и въ финансовата комисия. Но ако тѣ не бѣха приети, то е затова, защото тамъ въпроситѣ се разглеждатъ спокойно и се обсъждатъ всеотранно. Въ финансовата комисия участвуватъ и компетентни лица, непринадлежащи на Парламента, които даватъ ценни освѣтления, за да не би по техническите въпроси Парламентътъ да изпадне въ грѣшка. Следъ обстоятелствения обсъждания, повдигнатите въпроси бѣха разгледани и решени отъ финансовата комисия. Защо ще връщаме тия въпроси за ново разглеждане въ финансовата комисия и съ това да ѝ направимъ единъ косвенъ упрѣкъ?

Г. Семерджиев (д. ср.): Саботиратъ финансовата комисия.

Д. Тодоров (д. ср.): Не може. И тоя доводъ е вече знаяде.

Н. Пждарев (д. ср.): Не може, г. г. народни представители, да искате да се повърнатъ за ново разглеждане въ финансовата комисия ония въпроси, на които тя се е спрѣла единъ път, разгледала ги е и ги е решила. Азъ бихъ молилъ ония г. г. народни представители, които правятъ тукъ предложения, неприятни отъ финансовата комисия, да дадатъ всичките свои доводи, противъ решението на финансовата комисия, за да може Парламентътъ да вземе решение по въпроситѣ, по които финансовата комисия се е произнесла, следъ като е имала възможностъ да чуе и мнението на компетентни технически лица. Азъ смѣтамъ, че ще бъде само губене на време, ако наново поставимъ финансовата комисия да се занимава съ тия въпроси, и съ това само ще ѝ отчаемъ въ нейната работа. Бъдете увѣрени, че при това усърдие и при това усилие, съ които работи финансовата комисия, никакъ нѣма да бъде окуражително за нея, ако ние сега решимъ да ѝ повърнемъ тия въпроси, за ново разглеждане. И азъ бихъ желалъ, щото господата, които тукъ направиха упрѣкъ на финансовата комисия, да си оттеглятъ думитѣ и да признаятъ, че когато мнозина отъ насъ не се интересуватъ отъ нейната работа, тя върши своята работа съ единъ невѣроятенъ усилие и настойчивостъ — може-би и поощно време да ѝ заседавала. Какво показва това? То показва, че нейните членове се отдаватъ на своя дългъ повече, отколкото на своите удоволствия. И недейте смѣта, че въ финансовата комисия въпроситѣ не се обсъждатъ.

Г. г. народни представители! Председателят на финансовата комисия, г. Семерджиев, ви подчерта, че въ комисията никой не е предложил да бъдат включени въ изключенията на чл. 5 и народните представители. Добре е, г. г. народни представители, че единият стар парламентарен деец, като г. Милановъ — азъ се считамъ помладъ участникъ въ Парламента отъ него, не на години, а има други още по-млади и отъ мене — дойде да ни напомни за старитѣ, които създадоха тая страна, които изградиха нейнитѣ устои, и да ни каже: „Г. г. народни представители! Недейте унижава достойнството на народния представител, не го правете карьеристъ, професионалистъ въ народното представителство“. Народното представителство не е професия; то е единъ голѣмъ дългъ, който се изпълнява отъ народния представител, то е едно високо доверие, което се възлага на народния представител отъ народа. Недейте ние сами тукъ да решаваме въпроса за нашето материално положение. Ако, за нещастие, нѣкой отъ насъ или неговото семейство изпадне въ нужда, нека ония, които дойдатъ подиръ насъ, се замислятъ за него, но не ние самитѣ да решаваме тоя въпросъ.

Азъ моля да се оттегли това предложение.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представител г. Иванъ Каранджуловъ.

И. Каранджуловъ (д. ег): Отказвамъ се.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Ораторитѣ 19, предложенията навѣрно 16 — да ги обобща е невъзможно, но ще си позволя да кажа нѣколко думи върху по-главнитѣ отъ тѣхъ, като си запазвамъ правото, следъ като се прочетатъ всичкитѣ предложения, да намѣря за нуждис, да кажа моето мнение.

Първиятъ въпросъ е за връщане на чл. 5 въ финансовата комисия. Обичамъ да вѣрвамъ, че господата, които направиха това предложение, следъ онова, което чуха отъ своитѣ другари, ще се откажатъ отъ него, защото този законъ, както много основателно каза г. Костурковъ, не изчерпва въпроситѣ, нито поставя положението на пенсионния фондъ на такава основа, щото ние да го смѣтаме поне за дълго време, за неопредѣлено време, разрешено. Напротивъ, нашето общо положение — достатъчно е да спомена нашата вачута — ни заставя да считаме всички подобни мѣроприятия отъ времененъ характеръ. И съ тази констатация азъ отговарямъ на нѣкои отъ ораторитѣ, които сж искали при първото четене девалоризация. Тя ще дойде единъ денъ, но не сега. Това ще бъде общо разпореждане. Кога ще стане — никой не може да го знае още.

Връщането на законопроекта въ комисията ще бъде саботиране на законопроекта. Отъ комисията нѣма да дойде нищо повече отъ това, което сме получили. И по тоя въпросъ, обичамъ да вѣрвамъ, че Народното събрание ще се съгласи, щото днесъ да разгледаме законопроекта, безъ да го връщаме въ комисията.

Спомена се тукъ, че съ закона за пенсията за изслужено време отъ редъ години, и при отдѣлнитѣ фондове, и сега, както отъ нѣколко години сж събрани въ единъ фондъ, съ една речъ, откогато е допустнато да се пенсионира отъ тѣзи фондове и лица, които не сж назначавани на държавна служба, не сж бюджетни чиновници, ами странични нѣкакви, каквито ги има, напр. избирнитѣ и пр., е станало едно потяпване на конституцията. Дълга да подчертая думитѣ на г. Миреки, че основниятъ законъ въ чл. 166 има предъ видъ една пенсия, която българската държава не я е дала. И съ туй отговарямъ на всички ония, които сж крещѣли по патица и мегдани, че конституцията е свето нѣщо, а по тази точка сж ругали държавата, която е идвала само въ частични случаи на помощъ и не е изпълнила единъ дългъ. Защото чл. 166 предвижда, при една опредѣлена заплата — туй е смисъла на закона — да може да бъде гарантирано чиновничеството съ една държавна пенсия. Но станало е едно помиряване. Това е допустимо. Държавата е правила одръжки, като при опредѣляне на заплатитѣ тя е предвиждала тѣзи одръжки и е имала всѣкога за свой дългъ — и това трѣбва да го помни всѣки народенъ представител, и народътъ трѣбва да го знае — че тя, която реди пенсията съ закони, трѣбва и да гарантира пенсията.

Отъ тукъ, обаче, че ние превърнахме това задължение въ пенсия, получавана съ прѣка субсидия отъ държавата,

и въ пенсия, поддържана съ одръжки отъ самитѣ служаци, не следва още, че ние сме превърнали държавната пенсия въ обществена застраховка. Тѣ сж отдѣлни въпроси; тѣ влияятъ, безспорно, но тѣ сж си отдѣлни въпроси и отдѣлно ще си седятъ. И споредъ това не бива да гледаме на държавнитѣ пенсии, като на пенсии обществени за старостъ, за инвалидностъ и пр. и пр.

Нашата държава въ това отношение е направила свѣрхъ своитѣ сили, г. Дилиановъ. Защото ние съ последнитѣ законоположения за общественитѣ застраховки, макаръ държавата да дава само една трета, като другата една трета даватъ предприемачитѣ, а третата трета даватъ самитѣ работници, поехме едно такова задължение, че въ нашия скромненъ бюджетъ има една голѣма тежина, която съ времето още ще расте. И когато нѣкой ще вдига врява, че бюджетътъ е станалъ тежъкъ и пр. пр., да не забравя между другото и такивото едни задължения, които държавата е поела чрезъ общественитѣ застраховки.

Но каза се, че общественитѣ застраховки даватъ възможностъ на всѣки, който иска да участвува въ фонда, да участвува при условieto, да се възползува дори отъ прѣкото участие на държавата съ една трета. Тамъ полето е доста голѣмо, доста широко. Азъ отхвърлямъ възражението на г. Дилиановъ, че тѣзи пари се били прахосвали.

М. Дилиановъ (з): Не се прахосватъ, но за други цели отиватъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Извинете! Вие говорите, г. Дилиановъ, тукъ, въ Народното събрание, като да се намирате на нѣкое бунище . . . (Ржоплъскания отъ есговориститѣ)

М. Дилиановъ (з): Азъ правя възражение, че отиватъ за други цели, и ще Ви цитирамъ такива случаи.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Извинете ме, г. Дилиановъ, ако се възмущавамъ. Възмущавамъ се, не само като министъръ, но възмущавамъ се като българинъ, защото нашата страна така нѣма да влѣзе въ правия пътъ. Ако вземемъ да преследимъ това, което Вие говорите, и сравнимъ едното съ другото, ще видите и Вие сами въ какви голѣми противоречия попадатъ нѣкои нещастни слушатели. Разбира се, въ една тѣлпа не може да се извади изводътъ, а може да се остане само подъ впечатлението на онова, което се рисува на слушателя, че може да се направи и което събужда само неговитѣ страсти и неговитѣ възжеления.

Специално за пенсията на народнитѣ представители. Г. г. народни представители! Този въпросъ да го изоставимъ по много и много причини. Когато народниятъ представител стане професионалистъ, помнете ми думата, не той, а самиятъ Парламентъ и самото конституционно-парламентарно управление ще изгуби значението си въ страната. И ако днесъ въ свѣта ставатъ диктатури и т. н., въ голѣмъ размѣръ тѣ дължатъ своето морално подхранване на такивото разбиране. Ако тѣзи разбираня ги нѣма, диктатуритѣ не могатъ да намѣрятъ никаква основа. Да не се издребнява!

Следъ тия нѣколко общи бележки, азъ бихъ могълъ да кажа, че всички предложения, които се направиха тукъ, трѣбва да бъдатъ изоставени. Защо? Нали едно отъ началата на добрия парламентаризъмъ е Парламентътъ да не създава разходи, да се самовъздържа? А приемането на всѣко едно отъ тия предложения е свързано съ увеличения на разходите. За смѣтка на кого? За смѣтка на фонда и за смѣтка на държавата, която дава гаранция, че ще дотъкмява недостига на фонда. Отъ всички се желаеше фондътъ да бъде гарантиранъ и пр. и пр., а отъ друга страна всѣки тегли къмъ себе си по свои отдѣлни разбираня и въ резултатъ, отъ приемането на всички тия отдѣлни предложения, би се получило едно обременяване на този фондъ. Азъ бихъ казалъ, че всичкитѣ тия предложения въ единъ парламентъ, който умѣе да се самосъздава, трѣбва да получатъ отказъ отъ страна на народното представителство. Съ това не искамъ да обидя господата, които правятъ предложенията, защото често тукъ, въ Парламента, се правятъ предложения, за да се проповѣдва една идея, която ще се осъществи, когато ѝ дойде времето, но мисля, че тия предложения не ще бъдатъ правилно да се взематъ подъ внимание, въ смисълъ да се превърнатъ въ решения.

Обаче да оставимъ морала и самообладанието настрана и да се спремъ малко по-конкретно на предложенята,

Какво собствено се иска? Искане се, както справедливо забележи единият от ораторите, г. Семерджиев, повече или по-малко хора да добият право на пенсия. Това ще бъде, г-да, резултатът на всички тия предложения, които се правят. На служителите в читалища ли ще дадете пенсия, на служителите в кооперации ли ще дадете пенсия, за минало време, защото всички предполагат, че ще се четат и миналите години — резултатът ще бъде все този. Това е, безспорно, единият голъм минае. Защото никой от господата не каза, на тия, на които иска да се даде пенсия, отсегга да почне да се зачита службата им за пенсия. Това не чух аз; все се смѣташе, че това се отнася и за минало време.

Предложенията сж много. Ще се изгуби, по моето разбиране, яснотата при гласуването, ако сега говоря по тѣх.

Следъ тия нѣколко думи азъ ще чакамъ г. председателя да слага на гласуване различните предложения и тогава ще кажа моята дума тамъ, където намѣря за нужно.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Пристъпваме къмъ гласуване на отдѣлните предложения.

Най-напредъ има направено предложение отъ г. Димитър Тодоровъ — всичките тия предложения да се пратятъ въ комисията, за да се обсъждатъ. Ще сложа на гласуване най-напредъ туй предложение.

Моля онѣзи, които сж съгласни съ това предложение на г. Димитър Тодоровъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение също отъ г. Димитър Тодоровъ, накрая на точка в отъ чл. 5 да се прибави: „и служителитѣ при сиропиталищата“.

Моля онѣзи, които сж съгласни съ това предложение на г. Димитър Тодоровъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Също отъ г. Димитър Тодоровъ, има предложение, забележката къмъ точка в да се измѣни, като следъ думата „наостоятелства“ се прибави „и сиропиталищата“.

Моля онѣзи, които сж съгласни съ това предложение на г. Димитър Тодоровъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Отъ г. Ангелъ Станковъ има предложение, къмъ буква б на чл. 5, следъ думитѣ „въ други държави“, да се прибави: „на редовните учители по български езикъ въ инородните училища, признати отъ държавата“.

Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Предложението е много съблазнително, не въ смисълъ на материален интересъ за нѣкого, но въ смисълъ на защита на националната кауза. За менъ, обаче, г. г. народни представители, не е удобно да се приеме това, защото въ частните училища преподавателитѣ по български езикъ се издържатъ отъ срдѣствата на тѣзи частни училища. Така се издържатъ и всичките други учители. Ако бихме се съгласили да приемемъ, щото учителитѣ по български езикъ да придобиятъ това право, за да бъдемъ обективни, ще трѣбва веднага да се съгласимъ и другитѣ учители да го добиятъ, и това неудобство ме заставя, колкото и да бихъ желалъ иначе да се съглася, да не се съглася съ предложението на г. Станковъ.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Чухте мнението на г. министър-председателя.

Моля онѣзи, които сж съгласни съ предложението на г. Станковъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение отъ г. д-ръ Илия Караджовъ, къмъ чл. 5 буква б, следъ думитѣ „при Българската болница „Евлоги Георгиев“ въ Цариградъ“, да се прибавятъ думитѣ: „при българските читалища и Читалищния съюзъ въ царството, както и касиеръ-дѣловодителитѣ въ кредитнитѣ кооперации“.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Казахъ мнението си — ще бъде голѣма грѣшка, ако се приеме това.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Моля онѣзи, които сж съгласни съ предложението на г. д-ръ Илия Караджовъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Предложение отъ г. Христо Господиновъ — въ началото на буква г на чл. 5 да се добави: „На членоветѣ на постоянния комитетъ въ бившата автономна областъ Източна-Румелия“.

Моля онѣзи, които приематъ това предложение, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Предложение отъ г. Христо Баралиевъ — въ буква г на чл. 5 да се прибави на края: „Също на секретаритѣ и другитѣ служители въ бившитѣ земледѣлски каси отъ освободението 1878 г. до 15. VII. 1895 г.“

Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Каситѣ се преустроиша въ 1894 г. и оттогава и работящитѣ въ тѣхъ станаха държавни служители. Досега има давностъ 32 години. Какви бѣха собствено тия хора?

Х. Баралиевъ (с. д.): Тѣ не сж много.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Преди 30 години нѣкои отъ тѣхъ сж били назначавани по изборъ, както нѣкои днешни кооперативни служители, въ Земледѣлскитѣ каси въ околнитѣ. Азъ обичамъ да вѣрвамъ, че г. Баралиевъ най-малко не е съобразилъ, че е изтекло вече много време.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Моля, тѣзи, които сж съгласни съ това предложение на г. Баралиева, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Предложение отъ г. Петъръ Алековъ: Въ края на буква г годината „1906“ да се замѣсти съ „1907“ и следъ „телеграфопощенското и телефонно“ да се прибавятъ и думитѣ „и желѣзнопътното.“

Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ бихъ билъ на мнение и другитѣ да се заличатъ, вмѣсто да се прибавятъ тия. Думата е за ученицитѣ-стажанти при телеграфопощенските станции и, както предлага г. Алековъ, за тия при държавнитѣ желѣзници, които по него време не сж получавали заплата.

П. Алековъ (с. д.): По 4 години.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Искане се сега да се зачита това време при определяне броя на изслуженитѣ години за пенсия.

П. Алековъ (с. д.): Четири пѣти го разисквахме този въпросъ въ комисията!

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Може да го разисквате и 14 пѣти. Азъ си казвамъ мнението тукъ. Справедливо искатъ пенсионеритѣ отъ дружество „Старини“,...

П. Алековъ (с. д.): Тѣ не знаятъ какво искатъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ:... щото прибавката на комисията, да се зачита службата на ученицитѣ безъ заплата по телеграфопощенското и телефонно ведомство до 1 януарий 1906 г., да се изхвърли.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. ср.): Трѣбва да се изхвърли.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Поради това, азъ моля народното представителство, вмѣсто да приеме предложението на г. Алековъ, да приеме моето предложение да се изхвърли прибавката на комисията.

П. Величковъ (с. д.): Ама тѣ изпълняваха държавна служба. Не имъ стига това, дето сж работили бадява, ами вие сега ги лишавате и отъ правото на пенсия.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Вие ще бъдете по-щастливи, че ще имате единъ аргументъ повече, за да ви слушатъ.

П. Величковъ (с. д.): Не е работата за слушане, а е въпросъ за една справедливостъ, на която вие трѣбва да държите. Може ли така?

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ правя предложение, щото приетата отъ комисията прибавка — да се зачита прослуженото време безъ заплата на ученицитѣ

*) Това предложение по погрѣшка на предложителя е направено по чл. 5, вмѣсто по чл. 6.

отъ телеграфопощенското и телефонно ведомство до 1906 г. — да се изхвърли.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Моля тѣзи, които приематъ направеното отъ г. министър-председателя предложение...

П. Алековъ (с. д): Не може така, г. председателю! Предложения не се правятъ въ време на гласуването. Вие ще ми дадете думата по това предложение. Това не е съгласно съ правилника.

П. Величковъ (с. д): Цѣла комисия е дебатирала този въпросъ и е приела тази прибавка.

И. Руневски (с. д): Какъ може така да се издеба Парламентътъ?

П. Алековъ (с. д): Г. министър-председателътъ трѣбваше на време да си направи предложението. Той можеше да отхвърли моето предложение, но не може да прави ново предложение.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Тогава имате думата, г. Алековъ.

П. Алековъ (с. д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители!

П. Палиевъ (д. ср): Нали се приключиха дебатитѣ вече?

Председателстващъ П. Тодоровъ: По предложението на г. министър-председателя ще говори.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ оттеглямъ това предложение и на трето четене ще му видимъ смѣтката.

П. Алековъ (с. д): (Слиза отъ трибуната. Смѣхъ)

Отъ социалдемократитѣ: Комедия!

П. Алековъ (с. д): Не бива по единъ такъв дребенъ въпросъ така да се амбицира г. министър-председателътъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Не е дребенъ, трѣбва да има редъ.

П. Алековъ (с. д): Онѣзи пенсионери, които сж Ви надули, тѣ не сж защитили интереситѣ на маса свои другари.

Д. Яневъ (д. ср): Много си малкъ, за да приказвашъ така за г. министър-председателя.

П. Алековъ (с. д): Когато той се държи така, така ще му кажа. Не може, следъ като се почне гласуване на предложението, тогава да му идва на умъ да прави и той предложение и да ме заплашва, че на трето четене щѣлъ да ми види смѣтката. Това е недостойно за единъ министър-председателъ да казва, че на трето четене ще ми види смѣтката. Никога не съмъ далъ поводъ, за да ми каже така.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата г. министър-председателътъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Вие чухте израза на г. Алековъ, който смѣта себе си за защитникъ на всички онѣзи, които сж служили по желѣзнопътното и телеграфопощенското ведомство. Нѣмамъ нищо противъ това. За грижитѣ си той заслужава похвали. Но г. Алековъ ще трѣбва да бѣде търпеливъ, когато му се правятъ възражения и когато неговитѣ предложения пропадатъ, щомъ сж неоснователни. Той трѣбва да бѣде малко по-спокоенъ и да не си служи съ изрази, че могатъ нѣкой мене да надуетъ. Много ти е явлѣнъш думата.

П. Алековъ (с. д): И Вие такова заплашване, че ще ми видите смѣтката при трето четене, не можете да отправите къмъ единъ народенъ представителъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Вие казахте, че понеже се зачита времето на ученицитѣ стажанти по те-

леграфопощенското ведомство, които не сж били на заплата, трѣбва да се зачете и изслуженото време на ученицитѣ отъ желѣзнопътното ведомство. Азъ ви отговарямъ, че като нѣмате другъ аргументъ освенъ този — а не можете да имате другъ — по-добре е да не се зачита времето и на първитѣ. Какво има тукъ нѣкой да надува? Кое е тукъ неправото и несправедливото?

П. Алековъ (с. д): Не можете да правите предложение, следъ като вече се е минало къмъ гласуване на направенитѣ предложения.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Продължаваме гласуването.

П. Алековъ (с. д): Вие не можете да правите предложение за измѣнение на единъ текстъ, приетъ отъ комисията, следъ като се е пристѣпило къмъ гласуване.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Коста Николовъ къмъ чл. 5 буква д следъ думата „Перникъ“ да се добавятъ думитѣ „и работницитѣ въ печатницата „Воененъ журналъ“ при Министерството на войната“.

Има думата г. министър-председателътъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Печатницата „Воененъ журналъ“, макаръ да бѣше при Военното министерство, бѣше отдѣлно отъ Военното министерство и затова азъ не мога да се съглася съ предложението на г. Коста Николовъ.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Които приематъ предложението на г. Коста Николовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представителъ г. Генко Митовъ къмъ чл. 5 да се прибави буква е съ следното съдържание: (Чете) „На чиновницитѣ и служащитѣ при отдѣленіето за духовенството и вакъфитѣ при главното мюфтийство, назначавани отъ министра на външнитѣ работи и на изповѣданията“.

Има думата г. министър-председателътъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Тия отъ чиновницитѣ при главното мюфтийство, които получаватъ заплата отъ държавния бюджетъ, съгласно текста на алинея първа отъ чл. 5, добиватъ право на пенсия. Предложението на г. Генко Митовъ се отнася до други чиновници, за които той неправилно твърди, че се назначавали отъ министра на външнитѣ работи. Тѣ не се назначаватъ отъ министра на външнитѣ работи. Тѣ сж чиновници, които се издържатъ отъ специалнитѣ фондове, образувани отъ мюсюлманскитѣ общини при мюфтийството, чието бюджетъ министърътъ на външнитѣ работи утвърждава, но това не значи, че плащанитѣ отъ тѣзи фондове служители сж държавни служители. По тѣзи съображения, азъ не мога да се съглася съ това предложение.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Които сж съгласни съ предложението на народния представителъ г. Генко Митовъ, съ което г. министър-председателътъ не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение отъ народния представителъ г. Георги Нешковъ, къмъ чл. 5 да се прибави нова буква е съ следното съдържание: (Чете) „на народнитѣ представители за времето, прекарано на тая служба“.

Има думата народниятъ представителъ г. Георги Нешковъ.

Г. Нешковъ (д. ср): Г. председателю! Азъ оттеглямъ своето предложение, но съмъ длъженъ да се мотивирамъ защо го оттеглямъ.

Г. г. народни представители! Азъ оттеглямъ своето предложение, защото виждамъ, че народното представителство ще трѣбва още дълго време да мисли върху този, споредъ мене, сериозенъ въпросъ. Но като го оттеглямъ, азъ съмъ длъженъ същевременно да отправя моя протестъ срещу онова, което тукъ се лансира — че азъ и моитѣ другари, които защитиха това предложение за даване право на пенсия на народнитѣ представители, сме защищавали лични интереси. Азъ протестирамъ, защото не само като народенъ представителъ, а и като човѣкъ и об-

пщественъ деецъ, малтъкъ или голѣмъ, никога не сѣмъ за-
щищавалъ лични интереси. Съ това предложение азъ смѣ-
тамъ, че защищавамъ интереситѣ на хора, които сж заслужи-
ли на тази държава. Азъ смѣтамъ, че защищавамъ дър-
жавници, които легнаха въ гроба и на които признаваме
заслугитѣ, следъ като легнаха въ гроба. Азъ защищавамъ
интереситѣ на хора, които не сж отъ нашата партия, но
които сж допринесли много за България. Азъ не искамъ
да ги изброявамъ, но вие се сѣщате за кого говоря. Тѣзи
господа ще паднатъ подъ ударитѣ на сѣдбата и държа-
вата пѣма да може да имъ изкаже своята признателностъ.
Азъ смѣтамъ, че държавата трѣбва да даде на общество-
ника това, което той заслужава.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Г. Непковъ оттегля
своего предложение.

По чл. 5 има предложение отъ г. Димитъръ Митовъ.

Д. Митовъ (д. сг): То е излишно, ако се приеме пред-
ложението на г. министра-председателя да не се зачитатъ
прослуженитѣ години на ученицитѣ по телеграфо-пощен-
ското и телефонното ведомство. Понеже тия ученици не сж
получавали заплата, тѣ не сж плащали и процентни
одрѣжки върху заплата, които да се внасятъ въ пенси-
онния фондъ. Ако се приеме да имъ се зачитатъ прослу-
женитѣ години за пенсия, трѣбва да се каже върху каква
заплата ще внасятъ одрѣжки.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): Този въпросъ е разре-
шенъ въ чл. 36.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има предложение
отъ г. Христо Мирски.

П. Алексъвъ (с. д): Г. председателю! Защо не гласувате
предложението на г. Димитъръ Митовъ, или смѣтате, че
сѣ извъленията на г. министра сѣдбата на ученицитѣ е
решена?

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Г. Мирски предлага:

1. Въ пунктъ 6 вмѣсто „търговекитѣ камари“ да се
каже „търговско-индустриалнитѣ камари“; вмѣсто „Ми-
нистерството на търговията и труда“ да се каже „Мини-
стерството на търговията, промишлеността и труда“; ду-
митъ „на председателитѣ и членоветѣ на тричленнитѣ
и седмочленнитѣ общински комисии“ да се премахнатъ.

2. Въ забележката на пунктъ в, вмѣсто „начиная отъ
1 януарий 1915 г. насамъ“, да се каже „отъ 1 януарий
1900 г.“

3. Въ пунктъ в вмѣсто „учителитѣ и свещенослужите-
литѣ при българекитѣ училища и цѣркви въ други дър-
жави“ да се каже „свещенослужителитѣ при българеки
цѣрки въ други държави“.

Министъръ-председатель А. Ляпчевъ: Г. Мирски пред-
лага да се направятъ нѣкои редакционни поправки, като
вмѣсто „търговекитѣ камари“ се каже „търговско-индустри-
алнитѣ камари“ и вмѣсто „Министерството на търговията
и труда“ да се каже „Министерството на търговията, про-
мишлеността и труда“. Азъ сѣмъ съгласенъ съ тѣзи ре-
дакционни поправки. Но за жалостъ, не мога да се съглася
да се каже „начиная отъ 1 януарий 1900 г.“ вмѣсто „на-
чиная отъ 1 януарий 1915 г.“ Датата 1 януарий 1915 г. —
доколкото паметьта ми ме не лъже — е една дата много
важна за нашия пенсионенъ фондъ. Отъ тази дата за-
почватъ да се даватъ пенсии на служителитѣ при избор-
нитѣ учреждения. Ако промѣнимъ тази дата, ще напра-
вимъ грѣшка.

Х. Мирски (д): Тогава азъ оттеглямъ това предложение,
сѣ което вие не сте съгласни.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ
предложението на г. Мирски по пунктъ 6: вмѣсто „тър-
говекитѣ камари“ да се каже „търговско-индустриалнитѣ
камари“, а вмѣсто „Министерство на търговията и труда“
да се каже „Министерство на търговията, промишлено-
стта и труда“, и да се заличатъ думитѣ „на председате-
литѣ и членоветѣ на тричленнитѣ и седмочленнитѣ ко-
мисии“, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство. Събранието
приема.

Които приематъ предложението на г. Мирски въ пунктъ в,
вмѣсто „учителитѣ и свещенослужителитѣ при бъл-
гареки училища и цѣркви въ други държави“ да се каже:

„свещенослужителитѣ при българеки цѣркви въ други
държави“, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събра-
нието приема.

Които приематъ чл. 5, заедно съ гласуванитѣ поправки,
моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 6. Времето, прекарано въ заточение или въ затворъ
по политически причини на учители при българеки учи-
лища и духовнитѣ лица по ведомството на Екзархията
въ други държави, както и въ българекото опълчение
презъ освободителната война 1877/1878 г., се зачита при
определяне броя на изслуженитѣ години за пенсия.

Следъ „1877/1878 г.“ комисията прибави: „както и про-
служеното време безъ заплата на ученицитѣ по телегра-
фо-пощенското и телефонно ведомство до 1 януарий
1906 г.“

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ
чл. 6, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието
приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 7. Времето, прекарано въ българекото опълчение
отъ 12 априль 1877 г. до 25 априль 1878 г., както и изслу-
женото време презъ войнитѣ отъ 2 ноември до 10 декем-
ври 1885 г., отъ 5 октомври 1912 г. до 31 юлий 1913 г.
и отъ 1 октомври 1915 г. до 30 юний 1920 г., се зачита
двойно.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата на-
родниятъ представителъ г. Коста Николовъ.

К. Николовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Спо-
редъ този членъ, изслуженото време презъ тритѣ войни
се счита двойно отъ момента на начеването на военнитѣ
действия, до свършването на военнитѣ действия, а не до
само за войната презъ 1885 г., отъ начеването на военнитѣ
действия, до свършването на военнитѣ действия, а не до
края на демобилизацията.

Азъ правя предложение и моля г. министра да се съ-
гласи, вмѣсто датата „10 декември 1885 г.“ когато е
свършена войната, да се постави датата, „20 мартъ 1886
г.“ когато е станала демобилизацията.

Министъръ-председатель А. Ляпчевъ: Съ това предло-
жение сѣмъ напълно съгласенъ.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ
предложението на г. Коста Николовъ, вмѣсто „10 декем-
ври 1885 г.“ да се каже „20 мартъ 1886 г.“ като следъ
„2 ноември“ се прибави „1885 г.“, моля да вдигнатъ рѣка.
Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 7 съ приетото измѣнение, моля,
да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (Чете)

Чл. 8. Времето, изслужено въ въздухоплаването, отъ
въздухоплавателитѣ и ученицитѣ имъ, ако сж изпълнили
условията за летенето, предвидени съ специалния за-
конъ и правилника за въздухоплаването, се зачита двойно,
ако не е зачетено по чл. 7.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата на-
родниятъ представителъ г. Димитъръ Митовъ.

Д. Митовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Печал-
ниятъ инцидентъ въ Божурище преди единъ-два дена ме
навежда на мисълта да се замислимъ за онѣзи смѣли
борци, които завладяватъ въздуха. Въ чл. 8 има една не-
пълнота, чрезъ която се отнема едно вече създадено
право. Касае се за зачитане двойно времето при летене,
съобразно правилника, който има. Изрично е казано въ
този чл. 8: „Времето, изслужено по въздухоплаването отъ
въздухоплавателитѣ и отъ ученицитѣ имъ, ако сж из-
пълнили условията за летенето, предвидени въ специалния
законъ и правилникъ за въздухоплаването, се зачита
двойно, ако не е зачетено по чл. 7“. Обаче има едно друго
положение, което е възприето — времето прослужено на
война да се счита двойно. Да се счита на единъ летецъ
времето двойно, то е поради опасността, която пред-
ставлява самото летене. Самиятъ летецъ е винаги на война
и трѣбва да се възхищаваме отъ смѣлостта на тѣзи млади
хора, които неустрашимо летятъ въ въздуха и се сму-

паватъ отъ мисълта, че може-би ще умратъ на легло, а не ще паднатъ съ своя любимъ аеропланъ. Ето защо, като имъ се зачита времето за летене двойно, ще трѣбва да се зачете двойно и онова време, презъ което сж били летци на война, и затова накрая на чл. 8 думитъ „ако не е зачетено по чл. 7“, да се замѣнятъ съ думитъ „ако и да е зачетено по чл. 7.“

Г. Семерджиевъ (д. сг): Тогава става четворно.

Д. Митовъ (д. сг): Ако въ мирно време е двойно, презъ време на война е двойно по-голяма опасността, затова трѣбва да бжде четворно. Това го имаше въ сега действующия законъ, а сега се отнема.

Министъръ-председател А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители!

Вѣрно е, че въ сега действующия законъ времето, прекарано на летцитъ въ война, се счита четворно. Азъ съмъ съгласенъ съ предложението на г. Митовъ, защото службата на летцитъ е така рискована, че дано Богъ да ги пази, особено при българскитъ условия.

Д. Митовъ (д. сг): Само наследниците получаватъ пенсия.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Г. Митовъ поддържа за минало време, не за бъдаше, да го зачете четворно.

Д. Митовъ (д. сг): За бъдаше остава двойно, както е по правилника.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Законътъ прокарва принципа, че въ мирно време, когато летятъ, това време се смѣта двойно.

Н. Николовъ (д. сг): Въ по-предидния законъ нѣмаше този текстъ, ако не е зачетено веднажъ.

Обяснете мотивитъ, които ви накараха да го поставите.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Защото съ този законопроектъ даваме нормални пенсии.

Д. Митовъ (д. сг): Отъ първия випускъ летци отъ 25 човѣка е останалъ само единъ живъ и трима-четирма сж въ оставка. Само за тия трима-четирма поправяте закона, за да намалите пенсията. Трѣбва да бждете последователни.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Ние имаме предъ видъ рискътъ, на който сж изложени летцитъ и затова имъ даваме пенсия следъ 15 години, като се счита времето двойно.

Д. Митовъ (д. сг): Пенсията ще получаватъ наследниците, бащата и майката.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Не можемъ да противопоставяме една категория пенсионери на друга. Туй ще легне на фонда, не отивайте въ крайностъ. Въ закона не може да има сантименталностъ. Разумъ и справедливостъ сж прокарани тукъ.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): Това, което иска г. Митовъ, се отнася за пенсионери, които сж такива преди влизането въ сила на настоящия законъ. Този въпросъ се урежда въ чл. 60 отъ законопроекта, който казва: „Правата на пенсия на уволненитъ преди влизането въ сила на настоящия законъ се запазватъ“. Значи тия, които сж добили права по старитъ закони, ги запазватъ.

Н. Николовъ (д. сг): Нека тази декларация направи г. министърътъ.

Н. Балтовъ (д. сг): Въ закона го има.

Министъръ-председател А. Ляпчевъ: Азъ съмъ крайно благодаренъ на г. докладчика, гдето цитира чл. 60, който постановява, че не може да се отнематъ права, които сж дадени съ по-старитъ закони. Като е така, нѣма защо да се измѣнява разглежданиятъ чл. 8.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ чл. 8, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 9. Времето, зачетено по чл. чл. 6, 7 и 8 служи за попълване броя на действително изслуженитъ години за добиване право на пенсия, както и за увеличение размѣра на пенсията.“

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 10. Време, изслужено безъ заплата, не се зачита за пенсия. Не се зачита и времето на лица, повикани на военно обучение.“

„Забележка. Времето, прекарано въ отпускъ съгласно закона за военнитъ лица или по закона за устройството на въоръженитъ сили се зачита за пенсия, ако за това време заплата е била внасяна въ пенсионния фондъ.“

„Зачита се службата на ученици безъ заплата по телеграфопощенското и телефонно ведомство до 1 януарий 1906 г.“

Втората алинея на забележката къмъ чл. 10 се заличава, понеже се пренесе въ чл. 6.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Глава III Лични пенсии“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 11. Иматъ право на пенсия:

а) лицата, които въ деня на уволнението сж били навършили 45-годишна възраст и сж изслужили 25 години, ако сж напуснали доброволно, и

б) лицата, които въ деня на уволнението сж били навършили 40-годишна възраст и сж изслужили 20 години, ако сж уволнени не по собствено желание или поради отказване да заематъ друга, по-низка по чинъ и заплата, длъжностъ.

Лице, което отговаря на едно отъ условията, предвидени въ горнитъ две букви, ако въ деня на уволнението е било по-младо отъ 45 години респективно 40, получава следуюмата му се пенсия следъ навършването на тая възраст.

Забележка I. Ако такова лице почине преди да е навършило съответната възраст, наследниците му иматъ право на пенсия (чл. 20), отъ деня на смъртта на лицето.

Забележка II. Военни лица и въздухоплаватели, уволнени, преди да сж навършили 40-годишна възраст, иматъ право на пенсия отъ деня на уволнението имъ, като необходимитъ суми за изплащането на пенситъ имъ до навършване на 40-годишна възраст се внасятъ отъ държавата въ пенсионния фондъ.“

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Които приематъ чл. 11, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 12. Иматъ право на пенсия лицата, които въ деня на уволнението сж били навършили 60-годишна възраст и сж изслужили:

а) 20 години, ако сж напуснали доброволно, и

б) 15 години, ако сж уволнени не по собствено желание или поради отказване да заематъ друга, по-низка по чинъ и заплата, длъжностъ.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ постановлението на този членъ има една голяма справедливостъ, която, обаче, трѣбва да се разшири за всички, които иматъ 15 и 20-годишна служба и 60-годишна възраст. Ако приемемъ текста на този членъ така, както е, ние ще дойдемъ до следната несъобразностъ. Ако единъ младъ човѣкъ служи отъ 30 до 45 годишна възраст, или отъ 35 до 50 годишна възраст, значи въ днитъ, когато е билъ по-работоспособенъ и е могълъ да

вложи повече сили, нѣма право да получава пенсия дори когато стане на 60 годишна възраст, когато пъкъ единъ човѣкъ, който е почналъ да работи отъ 45 годишна възраст и е дослужилъ до 60 годишна възраст, следъ което бѣде уволненъ, има право да получава пенсия. Азъ изтъкнахъ тази несъобразностъ и въ комисията и г. докладчикътъ вѣрвамъ да си спомни, че г. министърътъ на финансите ми каза да направя по-късно конкретно предложение.

Азъ ще потвърдя като другитѣ, че законопроектътъ за пенсиятъ се прие отъ комисията много набързо въ заседанието, въ което не можахъ да присъствувамъ, за да направя своето предложение. Ето защо сега предлагамъ следната редакция: (Чете) „Иматъ право на пенсия лицата, които сж навършили 60 годишна възраст и сж изслужили 20 години, ако сж“ ... и пр. Азъ мисля, че единъ държавенъ служителъ, който има 15 или 20 годишна служба и е напусналъ службата на 45 или 50 годишна възраст, когато навърши 60 години, има право да поиска пенсия. Споредъ мене онзи държавенъ служителъ, който е служилъ напирѣтъ отъ 30 до 45 или до 50 годишна възраст, има по-голямо право на пенсия, защото неговитѣ удържки, докато той стигне 60 годишна възраст, ще стоятъ въ фонда 10 или 15 години и ще се утроятъ или учтворятъ, откогато онзи който е почналъ държавна служба на 45 годишна възраст и който на 60-тата година веднага се пенсионира. Несъобразността е очевидна. Азъ моля, както г. докладчика, така и председателя на финансовата комисия, така и министър-председателя да се съгласятъ съ това предложение, защото то внася една справедливостъ. Добавямъ при това, че министърътъ на финансите въ финансовата комисия бѣше съгласенъ съ това мое предложение и ме покани да направя конкретно предложението въ пленума.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. Тодоровъ! Вие собствено искате държавнитѣ служители като достигнатъ до 60 годишна възраст, тогава да получатъ пенсия.

Д. Тодоровъ (д. сг): Който доживѣе.

Министър-председателя А. Ляпчевъ: А който не доживѣе? — Не, не мога да се съглася съ това предложение.

Д. Тодоровъ (д. сг): Значи Вие приемате този държавенъ служителъ, който почне държавна служба отъ 45 годишна възраст и служи непрекъснато до 60-тата си година, да има право на пенсия, а онзи държавенъ служителъ, който почне на по-малка възраст да служи и не прослужи до 60-тата си година, го лишавате отъ пенсия. Азъ смѣтамъ, че въпрѣки отказа на г. министър-председателя моето предложение е напълно справедливо и въпрѣки уваженията си къмъ г. министра, азъ поддържамъ предложението си и смѣтамъ, че ще направимъ грѣшка, ако го отхвърлимъ.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Г. Тодоровъ! Дайте писмено предложението си.

Д. Тодоровъ (д. сг): Азъ предлагамъ въ първата алинея на чл. 12 да се премахнатъ само думитѣ „въ деня на уволнението сж били“, а по-нататкъ да си остане същата редакция.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ предложението на г. Димитъръ Тодоровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнѣшество, Събранието не приема.

Който приематъ чл. 12, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 13. Иматъ право на пенсия независимо отъ възрастта, ако сж изслужили 15 години:

а) уволненитѣ по болестъ, констатирана отъ специална медицинска комисия въ съставъ опредѣленъ въ правилника за прилагане на настоящия законъ, и

б) миньоритѣ, които работятъ въ подземнитѣ галерии на минитѣ, водолазитѣ, локомотивнитѣ машинисти и огняри по българскитѣ държавни желѣзници, огняритѣ въ корабитѣ на Българското параходно дружество, всички

ако сж уволнени не по собствено желание, или поради отказване да заематъ друга, по-ниска по чинъ и заплата длѣжностъ“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ чл. 13, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 14. Чужди подданици нѣматъ право на пенсия.

Чужди подданици и приели българско подданство, макаръ и да отговарятъ на условията предвидени въ чл. чл. 11, 12 или 13, нѣматъ право на пенсия, ако поне една четвъртъ отъ действително изслуженото си на българска служба време не сж прослужили като български подданици“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ чл. 14, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 15. Размѣрътъ на годишната пенсия се изчислява по следния начинъ:

Срѣдната аритметична отъ сумитѣ — облагаеми съ удържки съгласно чл. 36, буква а, за последнитѣ шестъ действително изслужени години, опредѣлени по размѣри, каквито се плащатъ въ деня на последното уволнение, безъ съответнитѣ части за издрѣжка на членове отъ семейство и на родители — се дѣли на 40 и полученото частно се умножава съ броя на изслуженитѣ години, като се взематъ подъ внимание и цѣлитѣ месеци. Така полученото произведение, при изслужени повече отъ 30 години, се увеличава съ 1% за всѣка изслужена година надъ 30, при което части отъ годината не се взематъ подъ внимание.

За бележка. Специална комисия отъ представители на всички ведомства, назначена отъ министра на финансите, ще изработи наредба, удобна отъ Министерския съветъ и утвърдена съ указъ, досежно правилата за опредѣляне на сумитѣ, върху които ще се изчисляватъ пенситѣ“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Аленковъ

П. Аленковъ (с. д): Г. г. народни представители! Известно ви е, че въ бюджета за 1925/1926 финансова година се предвиди единъ кредитъ отъ 330 милиона лева допълнително възнаграждение къмъ заплатитѣ на държавнитѣ служители. Въ чл. 1 т. 15 отъ текущата бюджетъ тая сума е предвидена въ размѣръ на 350 милиона лева. Съгласно закона за бюджета за изтеклата финансова година, сѣщо и съгласно текста на чл. 1 п. 15 отъ закона за бюджета за текущата година, представено е на Министерския съветъ той да опредѣли размѣра, по категории и по длѣжности, на това допълнително възнаграждение. Тази работа е свършена. Но предъ видъ на това, че едни държавни служители получаватъ допълнително възнаграждение къмъ заплатата си отъ разни фондове, този кредитъ, по решение на Министерския съветъ, се разпредѣли така, че едни получаватъ отъ предвидения размѣръ въ таблицата изработена отъ Министерския съветъ 100%, други получаватъ единъ по-малкъ процентъ, трети никакъ не получаватъ. И става следното. Докато едни получаватъ 100% отъ предвидения размѣръ и то се зачита при опредѣляне размѣра на пенсията, други, поради това че взематъ отъ нѣкои фондове, получаватъ по-малкъ процентъ, а нѣкои не получаватъ нищо, защото се смѣта, че тѣ сж възнаградени отъ това, което получаватъ отъ тѣзи фондове, и при опредѣляне на пенсиятъ еднитъ ще бждатъ облагодетелствувани, затова защото получаваното по тоя кредитъ допълнително възнаграждение влиза въ общия сборъ на сумата, която съставлява получената заплата презъ последнитѣ 6 години, а други на съответни, еднакви по рангъ длѣжности, защото получаватъ отъ фондовѣтъ, които суми не се смѣтатъ при опредѣляне общия сборъ на получената заплата за пенсия, макаръ че имъ се правятъ удържки, ще иматъ единъ по-малкъ общъ сборъ и следователно ще иматъ една по-малка пенсия.

Азъ направихъ моето предложение и въ финансовата комисия и тя го прие.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Само че текстътъ не бѣше готовъ, г. Аленковъ.

П. Алековъ (с. д): ... обаче, въ доклада на финансовата комисия азъ не виждамъ това свое предложение, въпреки че остана директорътъ на Държавниятъ дългове и началникътъ на Пенсионното отделение да дадатъ съответния текстъ.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Той е даденъ, г. Алековъ, да не губимъ време.

П. Алековъ (с. д): Ако е даденъ, тогава добре, работата се улеснява.

Искамъ въ връзка съ този членъ да направя и друго едно предложение. Вие знаете, че по действащия законъ за пенсията общиятъ сборъ на получената заплата се дѣли на 35. Сега въ законопроекта е предвидено да се дѣли на 40. Въз основа на този принципъ, който възприехме и въ финансовата комисия, когато се гледаше чл. 1 отъ законопроекта, и тукъ, когато го гласувахме преди малко — да не се връщаме назадъ, а да приемемъ онова, което веднажъ е влѣзло въ практиката, въ живота — азъ мисля, че би било справедливо едно, така да се каже, завоювано право да си остане и дѣлителътъ да бъде не 40, а 35. Въ тази смисълъ правя конкретно предложение.

Ако ще трѣбва да направя предложение и по първия въпросъ, който повдигнахъ, готовъ съмъ да го направя.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. Коста Николовъ ще го направи.

П. Алековъ (с. д): Азъ не знамъ защо азъ да не мога да го направя! Другъ е въпросътъ, ако председателътъ на финансовата комисия го направи. Само въ такъвъ случай има значение.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): Азъ ще го направя.

П. Алековъ (с. д): Още по-добре — тогава съмъ съгласенъ.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Финансовата комисия, когато разглеждаше законопроекта за пенсията, се спрѣ накрая върху въпроситъ; които повдигна г. Алековъ, и понеже не можеше въ него моментъ да се намѣри нужната редакция, остави се да се даде тази редакция допълнително. Трѣбваше да се бърза съ отпечатването на закона и, поради това, този текстъ го нѣма въ доклада и остана да се даде допълнително, като тукъ, въ пленума, при докладването на законопроекта се направи предложение. Предложението е въ следната смисълъ, а именно, забележката, която е сега къмъ текста на чл. 15 си остава като втора забележка, а преди нея се прибавя забележка първа съ следното съдържание: (Чете) „При изчисление пенсията на ония държавни служители, които иматъ право на допълнително възнаграждение отъ 350 милионния кредитъ, но получаватъ такова въ намаленъ размѣръ, взема се съответниятъ на класа имъ пълненъ размѣръ по таблицата за допълнителното възнаграждение на държавните служители“.

Това е, което г. Алековъ иска и което комисията въприе да стане като забележка I.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Нешковъ.

Г. Нешковъ (д. сг): Въ чл. 15 редъ осми на законопроекта на пенсията цифрата 40 служи като дѣлителъ. Азъ поддържамъ мнението на колегата Алековъ. Споредъ досегашния законъ за пенсията отъ 1921 г. е въприето дѣлителътъ да бъде 35. Споредъ сегашния законъ за пенсията този дѣлителъ се опредѣля 40.

Г. г. народни представители! Мене ми се струва, че ние правимъ единъ регресъ, че ние, вмѣсто да подобримъ пенсията на по-широкъ кръгъ пенсионери, които получаватъ по-малки пенсии, ги задържаме почти на същото положение, а нѣйде ги даже и намаляваме. Само по едно частливо изключение, изрично поменато въ специаленъ членъ въ този законъ, тѣ ще запазятъ старото си положение. Г-да! Ако ние виждате една опасностъ за пенсионния фондъ, че той ще бъде изчерпанъ — нѣщо, което наистина трѣбва сериозно да ни загрижи, както и г. Руневски завчера тукъ говорѣше отъ трибуната — ако ние не можемъ да оставимъ същото положение, а именно дѣлителътъ да бъде 35, азъ бихъ апелиралъ да

се съгласите на единъ компромисъ и моля г. министъръ-председателя да се съгласи, щото дѣлителътъ да бъде 38.

Второ. Въ редъ 12 на същия членъ, вмѣсто 1% да стане 2%. Касае се за пенсионери, които иматъ повече отъ 30 прослужени години. Тѣ ще получаватъ споредъ сегашния текстъ на законопроекта за пенсията допълнително възнаграждение за прослуженото надъ 30 години време 1%, а споредъ постановлението на сега действащия законъ отъ 1921 г. тѣ получаватъ 2%. И тукъ правимъ пакъ единъ повратъ назадъ. Поне тукъ бихъ молилъ г. министъръ-председателя да се съгласи съ една такава малка поправка, която нѣма много да попречи.

Г. г. народни представители! Азъ ще попрося извинение отъ нѣкои отъ колегитъ, които може-би да сж на противно мнение отъ това, което азъ поддържамъ, но азъ съмъ напълно съгласенъ и готовъ да се направи известно измѣнение въ онова постановление на чл. 16 отъ законопроекта, което предвижда максималниятъ размѣръ на пенсията да не може да бъде по-голямъ 5.500 л. месечно. Това не е една малка пенсия — тя е 66 хиляди лева годишно. Струва ми се, че такава пенсия ще бъде въ състояние да гарантира старинитъ на пенсионера. Тукъ ние можемъ да се спремъ, ако ние намѣрите за добре, и да намалимъ този максимумъ, като отъ 5.500 л. го оставимъ на 5.000 л. Отъ това ако може да спестимъ нѣщо, нека го спестимъ, за да дадемъ нѣщо повече на ония пенсионери, които съ сегашното измѣнение на закона за пенсията нѣма да почувствуватъ особено подобрение. Председателствуващиятъ финансовата комисия може да ми възрази, защото съмъ спорилъ съ него по този въпросъ, че сж се давали нормални пенсии следъ онова положение, което се урежда. Това съвсемъ не е вѣрно. Азъ самъ съмъ пенсионеръ и зная, че ако направя точно изчисление по настоящия законъ, пенсията ми се намалява, а не се увеличава, и ще трѣбва само по милостъта на специалния членъ да се задържи старото положение на пенсията ми.

Азъ бихъ молилъ г. министъръ-председателя да се съгласи съ тѣзи мои предложения.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Предложението, за което направи намекъ г. Алековъ, и което се съдържа въ забележката, която току-що прочете г. докладчикътъ — която става забележка първа къмъ чл. 15, а напечатаната става забележка втора — е предложение напълно приемливо. Обаче, по този поводъ азъ искамъ да спомена, за освѣтление на народното представителство, следното. Тази забележка, която сега се прибавя и която трѣбва да се приеме казва, че ония държавни служители, които не получаватъ допълнително възнаграждение отъ кредита 350.000.000 л., защото получаватъ по другъ начинъ нѣкакво възнаграждение, ще се счита че получаватъ такова въ пълненъ размѣръ, отговарящо на съответния класъ по таблицата за допълнителното възнаграждение. Вземъ думата за да обясня, че въ бъдеще това нѣщо нѣма да съществува. Въ тазгодишния законъ за бюджета, който гласувахме недавно, ако си спомняме има едно постановление, че къмъ този кредитъ отъ 350.000.000 л. ще се прибавятъ всички такива стотинки, които въ нѣкои ведомства възлизатъ до 100 милиона, за засилване на този кредитъ. Следователно всички чиновници за въ бъдеще ще допълватъ възнаграждението си, което ще получатъ отъ кредита 350.000.000 съ онова, което ще дойде да го засили, вмѣсто да го получаватъ направо, освенъ разбира се, ония държавни служители, които, поради самото естество на работата, и споредъ наредбитъ отъ преди войната, сж получавали отдѣлни нѣкакви възнаграждения, както е напр. съ километража по желѣзницитъ. Считахъ за нужно да дамъ това обяснение.

Сега, повдига се въпросъ отъ г. Алековъ дали дѣлителътъ да бъде 40 или 35, като каза, че това било едно *droit acquis* — извоювано право. Не зная дали сръдата, въ която е той, защитава много извоюванитъ права. Но въ всѣки случай това не е извоювано право. Защо? Защото до 1921 г. дѣлителътъ въ закона за пенсията бѣше 40. Отъ 1921 г., отъ когато положението на пенсионеритъ стана много плачевно, поради падане цената на лева, допуснаха се всевъзможни странични сръдства, за да може пенсионерътъ да получи нѣщо повече. И затуй дѣлителътъ се намали на 35 и на 30 въ последно време,

Г. Семерджиев (д. сг): И се даваха премии

Министър-председател А. Ляпчевъ: И се даваха премии и т. н. Всичко това, г-да, е една аномалност докато излизаме от този хаос, който — никой да не си прави илюзии — още продължава, защото не е въ състояние на никого веднага да го преустанови, и който хаос, докато не се възстанови нормалният живот въ нашата страна и въ този случай, въ занимаващия ни законопроект, има своето отражение. Ето защо, избраният дължител 40 е наложителен, не само защото е от по-рано, но защото е здраво обмислен и защото неговото промъianie ще се отрази много значително върху оня кредит, който достига до 450.000.000 л. за покриване на пенсията.

Тъкм най-после има и един коректив. Корективът е тоя, че през войната имаме дарени години. Тъкм или иначе, както и да се тълкуват тѣ, но все пак тѣзи дарени години подпомагат на дълителя. За туй смятамъ, дълителят да остане 40.

Г. Нешковъ (л. сг): За процента?

Министър-председател А. Ляпчевъ: Г. Нешковъ! Вие казахте, че има пѣкон, който ще получат по-малко. Това е вѣрно. Азъ имамъ тукъ една таблица, въ която има пѣкон възраст, отъ 50 до 60 години. Въ пѣкои отѣлни категории, при 40 години служба, ще получат пѣщо по-малко. Но това се отнася по-скоро за хора, които иматъ зачетени напр. 40 години. Измѣненията сж много малки, незначителни. Иначе е невъзможно. Това е резултатътъ.

Д. Бошняковъ (д. сг): Ще получат по-малко отъ това, което сж получавали.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Има, но тѣ сж много малко случаи. При подобни поправки на съществуващото положение ще се съгласите, че ще предпочетемъ по-малкото зло. Това сж единични случаи, които нѣма да влияятъ много. А ако вземемъ да промѣнимъ процента, то ще се отзове много.

Г. Нешковъ (д. сг): Старото положение е било 2%.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Не мога да се съглася.

И. Черневъ (з): А за минималната пенсия?

Министър-председател А. Ляпчевъ: Ще дойдемъ до този членъ, където се говори за минимална пенсия.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Ще пристъпимъ къмъ гласуване на забележка първа, както я прочете г. докладчикътъ, а именно: (Чете)

„При изчисление на пенсията на ония държавни служители, които иматъ право на допълнително възнаграждение отъ 350-миллионния кредитъ, но получаватъ такова въ намаленъ размѣръ, взема се съответниятъ на класа имъ пълненъ размѣръ по таблицата за допълнителното възнаграждение на държавните служители“. Които приематъ тая забележка, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събраниято приема.

Има едно предложение, направено отъ г. Георги Нешковъ въ редъ 8 вмѣсто цифрата 40 да остане 38 . . .

П. Алековъ (с. д): Азъ направихъ предложение за 35.

Председателстващъ П. Тодоровъ: . . . а въ редъ 12 вмѣсто 1% да стане 2%.

Д-ръ А. Гиргиновъ (д): Да остане 35.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има предложение отъ г. Нешковъ за 38.

П. Алековъ (с. д): Азъ правя предложение за 35.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Трѣбваше писмено да го направите.

П. Алековъ (с. д): Азъ не съмъ длъженъ писмено предложение да направя, когато се касае за измѣняване на една цифра.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Г. Алековъ! Това сж много важни предложения, които засѣгатъ основата на закона. Азъ гласувамъ това, което имамъ предъ себе си.

П. Алековъ (с. д): Ще го дамъ писмено. Трѣбваше да ме предупредите.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Азъ говорихъ. Дълителятъ бѣше 30, бѣше и 35, но въ едно ненормално време, когато сж искали по този начинъ умислено да подпомогнатъ съ нѣщо; а нормалниятъ дълитель по-рано е билъ 40. Всичките изчисления сж правени при дълитель 40. Бутнемъ ли го надолу, нѣма да стигнатъ паритѣ.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Които сж съгласни съ предложението на г. Нешковъ, въ чл. 15, редъ 8, вмѣсто цифрата 40 да остане 38, а въ редъ 12 вмѣсто 1% да остане 2%, моля, да вдигнатъ ръка. Меншинство, Събраниято не приема.

Има предложение отъ народния представител г. Петъръ Алековъ въ чл. 15 цифрата 40 да стане 35. Които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Меншинство, Събраниято не приема.

Пристъпваме къмъ гласуване на чл. 15. Които приематъ чл. 15 заедно съ забележката, която вече се прие, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 16. Размѣрътъ на пенсията изчислена по преходния членъ, не може да надмине 8/10 отъ сръдната годишна класирана заплата отъ три последователно изслужени години съ сравнително най-големъ заплата презъ последните шестъ действително изслужени години.

Обаче размѣрътъ на получаваната месечна пенсия по предходната алинея не може да бѣде по-големъ отъ 5.500 л.

Пенсията на личенъ пенсионеръ навършилъ 60-годишна възраст се увеличава съ 10% независимо отъ ограничението по горните две алинеи, ако е ималъ зачетени най-малко 30 години за пенсия“.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата народния представител г. Петъръ Алековъ.

П. Алековъ (с. д): Г. г. народни представители! Въ тоя членъ се предвиждатъ главно две нѣща: първо, че максималниятъ размѣръ на пенсията не може да надмине 5.500 л., и второ, че никой не може да получи пенсия повече отъ 8/10 отъ сръдната годишна класирана заплата, отъ три последователно изслужени години съ сравнително най-големъ заплата презъ последните шестъ действително изслужени години. То значи, че при изчисляването на пенсията грамадната маса пенсионери, които като чиновници сж получавали по-малки заплати, на които пенсията не само не достига предвидения максималенъ размѣръ, но които и като държавни служители не сж получавали добра заплата, тъйлю тия, на които съ тоя законопроектъ целимъ да подобримъ пенсията и да имъ дадемъ възможностъ за едно сносно съществуване, на които размѣрътъ на пенсията сега е такъвъ, че за едно сносно съществуване и дума не може да става, но поне да имъ дадемъ възможностъ да си купятъ хлѣбъ, за да не гладуватъ, тъймо тия, казвамъ, които сж най-онеправданитѣ, тѣ ще бѣдатъ засегнати отъ тоя размѣръ, който се предвижда — 8/10 отъ получаваната заплата.

Азъ нѣма да правя демагогия и да искамъ намаляването на опредѣления максималенъ размѣръ на пенсията подъ 5.500 л., защото се касае за много малко хора и защото фондътъ отъ това нѣма да загуби, макаръ че въ комисията болшинството, па и г. министърътъ на финансите държаха за едно намаление. Това, което ме нитересува въ дадения случай и което, спрѣдъ мене, е много по-важно, то е, че това ограничение отъ 8/10, което е предвидено, трѣбва да бѣде премахнато, за да могатъ ония държавни служители, на които ще дойде нѣкога редъ да се пенсионираатъ, да получатъ една горе-долу прилична пенсия. Като се опредѣли единъ максималенъ размѣръ на пенсията — 8/10 отъ заплатата — 5.500 л., пенсия ще получи този, който е билъ на по-висока държавна служба и има повече изслужено време. Все пакъ азъ мисля, че ние трѣбва да гарантираме една минимална пенсия за всички държавни служители, които сж уволнени по раз-

пореждане на началството и имат най-малко 20-годишна служба и 40-годишна възраст и за ония, които сж уволнени по собствено желание и имат най-малко 25-годишна служба и 45-годишна възраст.

Г. г. народни представители! Позволете ми да ви кажа единъ конкретен примѣръ, за да видите ужаса на онова положение, което е било досега. Въ Дирекцията на пощите имаше единъ висшъ чиновникъ Янко Савовъ. Търсихъ случай да кажа това предъ Народното събрание, за да видите въ какво положение сж били поставени най-висши държавни служители, станали вече пенсионери. Тоя човѣкъ е единъ отъ основателитѣ на българекитѣ пощи и телеграфи.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Въ първия брой на „Държавенъ вестникъ“ е публикувана заповѣдта за назначението му.

П. Алековъ (с. д.): Тоя човѣкъ, съ 42-годишна служба, бѣше дълги години началникъ на Софийската телеграфно-пощенска станция, следъ това дълги години началникъ на персонала въ Дирекцията на пощите, следъ това дълги години главенъ инспекторъ — една длъжностъ, която по онова време следваше следъ длъжността главенъ директоръ. И дължа да ви кажа, че когато следъ войната Цанко Бакаловъ стана министъръ на желѣзницитѣ и го покани да заеме поста главенъ директоръ, той отказа по морални съображения — не защото Цанко Бакаловъ го канѣше, а защото не искаше да измѣсти единъ свой приятелъ, който заемаше тогава тоя постъ. Той после си подаде оставката, защото го прескочиха и назначиха единъ по-младши отъ него за главенъ директоръ. Този човѣкъ почина отъ гладъ преди нѣколко месеца. Следъ като си продаде и последнитѣ вещи, следъ като си продаде и лампата отъ масата, на която той работѣше, настолната лампа, отиде въ провинцията — мисля въ Шуменъ — при свои роднини да го хранятъ и тамъ отъ срамъ, отъ мъка, отъ гладъ този човѣкъ почина. Това е положението на единъ висшъ държавенъ служителъ съ 42-годишна служба, който е основалъ едно голѣмо държавно предприятие, който е вложилъ живота си въ него, който е служилъ честно и безкористно, който не е искалъ да злоупотрѣбва, за да си отдѣли бѣли пари за черни дни, единъ честенъ, съ голѣми заслуги къмъ държавата служителъ: държавата го остави да умре въ най-голѣма мизерия.

Та, казвамъ, когато това е положението и когато днесъ ние искаме що-годе да направимъ нѣщо, за да създадемъ условия да не умиратъ поне отъ гладъ служителитѣ на държавата, когато станатъ негодни за работа, азъ мисля, че е необходимо ние да опредѣлимъ единъ минимумъ на пенсията. Азъ не правя въ този моментъ конкретно предложение за размѣра на минималната пенсия, като се надѣвамъ, че г. министър-председателъ и замѣстникъ на министра на финанситѣ ще възприеме моето предложение, и тогава можемъ да се спремъ върху размѣра.

Предлагамъ ограничението 8/10 да се премахне. Въ краенъ случай, ако г. министърътъ и тукъ рече да прави опозиция, то да остане 9/10, като нѣщо срдно, и да се опредѣли единъ минимумъ на пенсия, която трѣбва да получава оня, отъ когото ние искаме да служи 20—25 години на държавата.

Председателствуващъ П. Годоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Митовъ.

Д. Митовъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Изглежда, че чл. 16 е единъ отъ най-важнитѣ членове въ законопроекта, приемането на който се чака съ трепотно вълнение отъ пенсионеритѣ. Въ този членъ се предвиждатъ три ограничения.

Първото ограничение е това, че не може да се получава пенсия, равна на пълната заплата, ако и чиновникътъ да е прослужилъ 40 години — защото само при пълни 40 години би се добила пенсия, равна на пълната заплата, тъй като длѣтелътъ е 40 — защото има ограничението, че максималната пенсия не може да надминава 8/10 отъ годишната заплата.

Г. Семерджиевъ (д. сг.): Точно при 32-годишна служба се получава максималната пенсия — 8/10 отъ заплата.

Д. Митовъ (д. сг.): При сегашното положение, всѣки, който е прослужилъ 32 години, ще получава максимал-

ната пенсия въ размѣръ на 8/10 отъ заплата и става почти безпредметно да служи по-нататъкъ, защото се предвижда едно увеличение на пенсията отъ 1% за всѣка прослужена година следъ 30 прослужени години. Последствието отъ това ще бѣде, че чиновникитѣ следъ навършаване на 32-годишна служба не ще иматъ желание да служатъ по-нататъкъ, ще се яви едно колебание. Това 1% е поощрението, което се дава на чиновника, за да продължава да служи следъ 32 години.

Но тукъ има пѣто друго, което г. Алековъ изтъкна доста добре. Отъ 22 хиляди пенсионери 20 хиляди души получаватъ пенсия подъ максималния предѣлъ, който е предвиденъ въ този членъ. Никой нѣма да достигне този максималенъ предѣлъ. Вие ги ограничавате да получаватъ една пенсия подъ получаваната заплата отъ 4 до 5 хиляди лева. Това ограничение, максималниятъ размѣръ на пенсията да бѣде 8/10 отъ получаваната заплата, ще засегне чиновникитѣ отъ III, IV, V и VI категории, които съставляватъ 90% отъ държавнитѣ служители. Това ограничение — максималниятъ размѣръ на пенсията да бѣде 80% отъ получаваната заплата — съпоставено съ максималната пенсия отъ 5.500 л., създава една въпиюща несправедливостъ. Щомъ приемате ограничението размѣрътъ на максималната пенсия да бѣде 8/10 отъ получаваната заплата, ще трѣбва да го приложите еднакво за всѣки държавни служители.

Но съ другото ограничение, че максималниятъ размѣръ на пенсията не може да надминава 5.500 л. месечно, вие идете да засегнете пъкъ ония чиновници, които сж заемали ръководна служба. Това сж специалиститѣ, това сж хората на творчество, това сж хората, които следъ като сж прослужили известно число години, 20, 30, 40, презъ всичкото време на службата сж творили въ областта на своята специалностъ. На тѣхъ вие предвиждате максимална пенсия 5.500 л. Въ тая категория ще попаднатъ всѣки касационни съдии, тия, които 40 години наредъ сж раздавали правосѣдие, ще попаднатъ тѣзи, които сж строили желѣзници и пѣтища, тѣзи, които сж бранили народното здраве. Тѣхъ вие ги лишавате отъ това право на 8/10 и имъ давате по-долу отъ 50%. Защото, забележете, че тѣ сж хора, които получаватъ заплата отъ 7.000 л. нагоре, като достигатъ до 12.000 л. — заплата каквото получава председателътъ на Касаационния съдъ. И ако днешенъ председателъ на касационенъ съдъ се уволни, следъ като е прослужилъ 40 години, вмѣсто да му дадете 80% отъ 12.000 л., близо 10.000 л., вие ще му давате 46% поради ограничението, че пенсията не може да бѣде по-голѣма отъ 5.500 л.

Колко председатели на касационенъ съдъ имаме като пенсионери? Колко пенсионери имаме бивши директори на желѣзници, директори на пощи, директори на държавнитѣ дългове, директори на народното здраве и на други институти? Колко пенсионери имаме отъ по-голѣмитѣ служби въ министерствата, като началници на отдѣления? Ако ги вземемъ въ всѣко министерство по 20 души ще имаме 200 души, и 200 други пенсионери — всичко 400 души. Можете ли да ги лишите отъ едно придобито право, следъ като сж прослужили 40 години наредъ и сж достигнали максималния предѣлъ за възрастта, 60 години, на която възраст държавнитѣ служители, споредъ закона, не могатъ да служатъ, ако и да желаятъ, и ще получаватъ пенсия едно незначително число години? Та тѣ не ще получатъ и 20% отъ онова, което сж внасяли 40 години наредъ.

Най-после има и трето едно ограничение, че този, който има 60-годишна възраст, ще получава съ 10% по-голѣма пенсия, но ако е прослужилъ 30 години. Кое е тукъ мѣрдованото: прослуженото време ли или възрастта? Естествено е, че се касае за възрастнитѣ, отъ 60 години нагоре, които освенъ разходитѣ за препитание на семействата си, иматъ и други, особени разходи: за плащане наемъ, за издържане деца, възрастни вече, въ университетъ. Защо тогава туряте ограничението да е прослужилъ 30 години? Защо това увеличение отъ 10% да не го дадете за тѣзи, които сж прослужили напр. 29 години?

Ето защо, азъ смѣтамъ, че трѣбва да се премахне ограничението, че размѣрътъ на пенсията не може да надмине 80% отъ заплата, защото се очетаватъ 90% отъ бждѣщитѣ пенсионери и 80% отъ сегашнитѣ. Максималниятъ предѣлъ на пенсията 5.500 л. — което за нѣкои съставлява подъ 50% — да се увеличи поне на 50%, понеже държавата нѣма възможностъ да даде повече, за

да се получи една относителна справедливост; отъ 5.500 л. да стане 6.000 л. Да се премахне също и ограничението, че пенсионерът който има 60 години, трябва да е прослужил най-малко 30 години, за да може да се увеличи пенсията му съ 10% и да остане, че това увеличение отъ 10% ще получава всеки пенсионер, който е достигналъ 60-годишна възраст, безразлично колко години е прослужилъ.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Коста Николовъ.

К. Николовъ (д. ср): Г. г. народни представители! Следъ изказаното отъ г. Митовъ, съ което съмъ напълно съгласенъ и го поддържамъ, и следъ като се гласува неговото предложение, запазвамъ си правото да направя едно предложение по третата алинея на тоя членъ.

Обаждаатъ се: Сега го направете.

К. Николовъ (д. ср): Следъ като се гласува предложението на г. Митовъ, ако може, да ми се даде думата.

Д. Тодоровъ (д. ср): Трябва да чуемъ предложението Ви, за да видимъ какво ще стане съвкупно съ този членъ.

К. Николовъ (д. ср): Моето предложение, г-да, ще бъде, ако не се приеме предложението на г. Митовъ, въ края на третата алинея, дето се казва „ако е ималъ зачетени най-малко 30 години за пенсия“, цифрата 30 да стане 20.

Азъ поддържамъ, както казахъ, предложението на г. Митовъ, като, правя предложение: въ края на третата алинея, вмѣсто „30 години“, да бъде „20 години“.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Черневъ.

И. Д. Черневъ (з): Г. г. народни представители! Въ допълнение на преждеговоривитъ ще кажа, че тукъ се изпускатъ изъ предъ видъ дребнитъ пенсионери, главно тия, които сж пенсионирани до преди войнитъ, които днесъ сж на 60-годишна възраст, и които въпрѣки всичкитъ облаги, които се даватъ по този законопроектъ, ще получаватъ пакъ пенсия срдѣно къмъ 200—300 л., съ каквато пенсия е абсолютно невъзможно да се преживѣе днесъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Нѣма такива.

И. Д. Черневъ (з): Има.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Кажете.

И. Д. Черневъ (з): Напр., стражаритъ. И за да не понаднемъ въ грѣшка по отношение на тѣзи хора, които ще живѣятъ още нѣколко години, мисля, че е наложително да се приеме единъ минимумъ пенсия, съ който не ще се обременятъ, не ще се затруднятъ положението на пенсионния фондъ.

Смѣтамъ, че г. министъръ-председателъ ще вземе присърдце туй, да се опредѣли единъ минимумъ пенсия, който, споредъ монитъ схващания, трябва да бъде поне 500 л.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Александъръ Гиргиновъ.

Д-ръ А. Гиргиновъ (д): Г. г. народни представители! Размѣритъ на пенсията се опредѣлятъ по чл. 15, обаче, чл. 16 поставя две ограничения, въ смисълъ да не се създадатъ извънредно голѣми пенсии. Първото ограничение е, че размѣритъ на изчислената пенсия не може да надмине 8/10 отъ срдѣната годишна заплата отъ три последователно изслужени години; второто ограничение е, че пенсията не може да бъде по-голѣма отъ 5.500 л. месечно.

Г. г. народни представители! Кого ще засегне първото ограничение? Очевидно, то ще засегне тия категории държавни служители, които сж служили на държавата по-дълго време и които, вследствие на по-дългото служене, биха могли да получатъ една пенсия по нормитъ на чл. 15, която ще надмине 8/10 — нормата на чл. 16. За да не могатъ такива дългогодишни държавни служители да полу-

чатъ една такава пенсия, която вследствие на дългата служба ще надмине нормата на чл. 16 — 8/10 — предвижда се това ограничение. Но щомъ има вече едно ограничение въ смисълъ, че не може да има по-голѣма месечна пенсия отъ 5.500 л., то тогава пита се, защо е трябвало ограничението на 8/10? Очевидно, то е излишно, защото ще засегне на първо мѣсто дългогодишнитъ служители на държавата, които иматъ право на по-голѣма пенсия, и на второ мѣсто, ще засегне хората, които сж получавали малки заплати, не сж отъ виспитъ чиновници на държавата — ще засегне дребосѣка отъ чиновничеството. Ето защо има смисълъ второто ограничение на чл. 16, но по отношение на първото ограничение единъ сериозенъ аргументъ нѣма.

Г. г. народни представители! Ние имаме за задача на първо мѣсто да дадемъ възможностъ на дългогодишнитъ държавни служители на стари години да получатъ едно по-голѣмо възнаграждение. Ако пенсията не надвиши максимумъ 5.500 л., нѣмаме никакво основание да не имъ дадемъ 4—5 хиляди лева, защото дълго време сж служили. Но такава пенсия, 4—5 хиляди лева, ще надвиши въ нѣкои случаи 8/10 отъ срдѣната годишна класирана заплата отъ три последователно изслужени години. Затя, следователно, държавни служители, които сж служили дълго време и които не сж получавали голѣма заплата, се иска първото ограничение. Ето защо азъ се обявявамъ противъ това ограничение отъ 8/10. То не е нужно.

Доказвамъ до второто ограничение, г. г. народни представители. Нима българската държава въ днешнитъ усилни времена не може да има държавни служители, които да получаватъ една редовна пенсия по-голѣма отъ 5.500 л.? Защо да бъдемъ така строги къмъ нашитъ пенсионери? Ние имаме, напр. главнокомандующъ на армия, имаме други уволнени вече дългогодишни държавни служители съ голѣми служби, заслужили хора, които днесъ сж въ мизерия и нѣматъ възможностъ да получатъ една по-добра пенсия, съ която да живѣятъ. Какъ ще живѣятъ? Азъ искамъ да зная, напр. генералъ Жековъ каква пенсия получава и защо да не може да получи евентуално една по-голѣма пенсия отъ 5.500 л.? Защо трябва да ограничимъ размѣра на пенсиятъ по такъвъ начинъ?

Г. Семерджиевъ (д. ср): Предложете специално за него народна пенсия за заслуга.

Д-ръ А. Гиргиновъ (д): То е съвсемъ друго.

Г. Семерджиевъ (д. ср): Това е фондъ, отъ който не може да се дава споредъ нуждата на всекиго.

Д-ръ А. Гиргиновъ (д): Добре, но ще дадете ли на всеки дългогодишенъ държавенъ служител народна пенсия?

Г. Семерджиевъ (д. ср): Тукъ имаме фондъ на началата на взаимността.

Д-ръ А. Гиргиновъ (д): Може ли да дадемъ народни пенсии на всички служачи? Има хора, които дълго време сж служили на Касацонния съдъ, въ армията, по финансовото ведомство, въ банцитъ и пр. Тѣ ще получаватъ най-много 5.500 л. месечна пенсия, съ която нѣма да могатъ да живѣятъ и ще бъдатъ принудени да отидатъ да работятъ по разни тютюнджийски складове, да получаватъ едно допълнително възнаграждение, за да могатъ да преживѣватъ.

Ето защо, предложението, което прави г. Митовъ, за едно увеличение на максималния размѣръ, е предложение приемливо. Но важното е, г. г. народни представители, да махнете първото ограничение, което засѣга преди всичко писмето чиновничество и дългогодишнитъ служители, ветеранитъ на българската държава, които на стари години, ако действително сж служили по-дълго време, ще иматъ право да получатъ по-голѣма пенсия.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Руневски.

И. Руневски (с. д): Г. г. народни представители! Азъ съмъ съгласенъ съ предложението, които се направиха досежно премахването на размѣра 8/10. Нека той да бъде свършено премахнатъ, или да бъде направенъ въ краенъ случай на 9/10, ако почтаемъ Народното събрание и г. министърътъ се съгласява.

Всѣхъ думата, обаче, по други два въпроса. Подхвърли се отъ нѣкои страни въпросътъ за минималната пенсия. Мисля, че г. министър-председателятъ каза, че като дойдемъ до този въпросъ, той ще направи предложение по него, или ще подкрепи, ако има направено друго предложение.

Въ сега действующия законъ за пенсиятъ отъ 1924 г., както и въ този отъ 1921 г., съществуваше подобенъ минимумъ пенсия, макаръ и въ по-малкъ размѣръ; бѣше, струва ми се, 1.200 л. годишно.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Мисля, че бѣше 2.400 л. Колко бѣше, г. Николовъ?

Н. Николовъ (д. сг): 1.200 л.

Доладчикъ Д. Голевъ (д. сг): Ама безъ добавъчното възнаграждение.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Азъ говоря заедно съ добавъчното възнаграждение.

И. Руневски (с. д): Азъ смѣтамъ, че настоящиятъ законъ, като определя максималния размѣръ на пенсията, не може да остави безъ никакви указания и допустимия минимумъ пенсия. Считамъ, г. г. народни представители, че е излишно да се аргументирамъ въ тая смисълъ и ще ви моля да приемете едно предложение, което поставя като минимумъ пенсия 800 л. месечно.

На второ мѣсто, обявявамъ се решително противъ предложението за увеличаване максималния размѣръ на пенсията. Намирамъ съображенията на г. Митова и тия на г. Гиргинова за недостатъчни да ме убедятъ, че би могло да стане това днесъ поне.

Г. г. народни представители! Не е въпросътъ за заслуги, не е въпросътъ за въскитѣ, малки или голѣми, които сж направени. Въпросътъ е, преди всичко, да бждатъ подпомогнати по-слабитѣ, на първо време, при това лошо стопанско и финансово положение на държавата, и, на второ мѣсто, въпросътъ е за рационалностъ и възможностъ, най-главно. По моитѣ сведения днесъ имаме две хиляди пенсионери, ако не и повече, които ще стигнатъ до максималния размѣръ на пенсията. Следователно, тѣзи 2 хиляди души пенсионери, ако плучатъ едно увеличение отъ 500 л. месечно, това значи отъ фонда да се взематъ годишно 12 милиона лева. Разбира се, че тази жертва не може да бжде направена безъ едно сериозно замисляне. Не съмъ отъ тѣзи, които мислятъ, че заслугитѣ не трѣбва да бждатъ възнаградени. Но, г. г. народни представители, всичко трѣбва да стане само въ границитѣ на възможното. Ако нѣкой има извънредни заслуги къмъ държавата, както каза и г. председателятъ на финансовата комисиия, най-после има пактица да може да получи едно извънредно възнаграждение. Обаче, тукъ оперираме съ паритѣ на десетки хиляди хора и не можемъ да правимъ подобни опасни скокове.

И затова моля народното представителство да приеме единъ минималенъ размѣръ, но да не позволи увеличаването на максималния размѣръ, който е предвиденъ — 5.500 л. месечно, който и безъ това е достатъчно голѣмъ; става удвояване или почти утрояване на пенсиятъ на нѣкои пенсионери.

Предложението, което правя за минималния размѣръ на пенсията, е следното. Въ втората алинея на чл. 16, следъ думитѣ „не може да бжде“ да се прибавятъ думитѣ „по-малкъ отъ 800 л. месечно, нито“ и да продължи изречението по-нататкъ.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Въпросътъ върви спрѣмо три числа, които сж поставени тукъ и едно четвърто, което се иска да се постави. Както тия числа, които тукъ сж поставени, така и онова, което се иска да се постави, въ какъвто и размѣръ да е, веднага ще се отрази на положението на фонда. Когато се разглеждаше въпросътъ, за да достигнемъ едно, при днешнитѣ условия, възможно подобрене на пенсиятъ, когато правителството се реши да търси 150 милиона лева за тая година, ние се занимахме, както сами разбирате, съ резултатитѣ отъ такива числа. Всѣка цифра тукъ има своето значение.

Най-напредъ за максималната пенсия — 5.500 л. месечно. Г-да! Тя не е голѣма. Ако пресметнете, че днесъ животътъ е поскъпнѣлъ 30 пкти, най-висшиятъ чиновникъ, както и по-висшиятъ отъ онии, за когото спомена г. Алековъ, който ни даде една иллюстрация за положението на служителитѣ на българската държава, ще получи 180 л. пенсия отъ преди войнитѣ. Но все пакъ да се даде повече е невъзможно. Тѣй щото не може да се направи никакво увеличение на размѣра отъ 5.500 л. месечно.

Второ, да се даватъ $\frac{8}{10}$ като максимална пенсия отъ срѣдната годишна класирана заплата отъ тритѣ последни изслужени години. Г-да! На милиони лева ще възлѣзе увеличението на разхода, ако намѣнимъ тоя размѣръ. На най-после допуснете, че тукъ има и нѣщо като начало. Неуже-ли ония чиновници, които днесъ влагатъ труда си, ще трѣбва да бждатъ поставени въ същото положение съ ония, които сж влагали труда си по-рано? Активнитѣ чиновници ще трѣбва да получатъ нѣщо повече, отколкото старитѣ пенсионери, колкото и години да сж прослужили. И както имамъ случая да ви припомня, всичко е временно. И този законъ не е за дълги години. Ще се наложи той да се измѣни по много и много причини следъ нѣкой и друга година. Но днесъ за днесъ не е възможно на държавата да намѣри повече отъ 150 милиона лева. И ако Народното събрание би било въ пълно знание, какъ намираме тѣзи 150 милиона лева, то само би се замислило, както и ние имаме причини да се замислимъ.

Идвамъ на въпроса: нужно ли е да се дава това увеличение на пенсията съ 10% на ония пенсионери, които сж навършили 60 годишна възраст и иматъ зачетени най-малко 30 години държавна служба за пенсия? Г-да! Тукъ бихъ могълъ да направя едно малко отстъпление по две причини: първо, защото нѣма да стане въ голѣмъ размѣръ увеличението на разхода и, второ, защото най-после тѣзи хора сж вече надъ 60 години и трѣбва да се подпомогнатъ. Съгласенъ съмъ, вмѣсто, както е казано сега, да иматъ най-малко 30 години зачетени за пенсия, да се каже 20 години.

И. Д. Черневъ (з): Нѣма смисълъ тогава.

Г. Семерджиевъ (д. сг): Има.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Има смисълъ. Позволете да зная, какъ се отразяватъ тѣзи нѣща въ цифри.

Да дойда до третото число, което се търси. Съгласенъ съмъ, че трѣбва да се постави единъ минимумъ, но въ тази минута не мога да ви кажа, какъвъ трѣбва да бжде този минимумъ. Трѣбва да направя справка и да видя, колко ще хвърли този минимумъ. Въ следната глава се предвижда да бжде направено едно предложение, да се постави единъ минимумъ при наследственитѣ пенсии. Тамъ се допуска единъ минимумъ отъ шестъ хиляди лева годишно или 500 л. месечно. Това, г. г. народни представители, ще хвърли 12 милиона лева.

Г. г. народни представители! Не мога въ този моментъ да направя изчисление на цифритѣ, но давамъ ви съгласието си, да се постави единъ минимумъ; ще го опредѣлимъ точно при третото четене.

Обаждатъ се: Добре, съгласни сме.

Д-ръ А. Гиргиновъ (д): Тогава и ние ще можемъ да правимъ предложението, какъвъ да бжде размѣрътъ.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Разбира се.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Моля г. г. народнитѣ представители да се съгласятъ да се продължи заседанието, докато се гласува този членъ.

Министър-председател А. Ляпчевъ: Азъ моля да се продължи заседанието, докато се гласуватъ членовѣтъ отъ законопроекта до глава IV. Вѣрвамъ, че по тѣзи членове нѣма да станатъ разисквания.

Председателстващъ П. Тодоровъ: Които сж съгласни съ предложението на г. министър-председателя, да се продължи заседанието до гласуването на тѣзи нѣколко членове отъ законопроекта до глава IV, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

По чл. 16 има предложение отъ народния представителъ г. Петъръ Алековъ, първата алинея на чл. 16 да се заличи; думата „обаче“ въ втората алинея да се заличи; също да се заличатъ думитѣ „по предходната алинея“.

Който сж съгласни съ това предложение на г. Алековъ, моля, да вдигнатъ ржка. Меншенство, Събраието не приема.

По чл. 16 има следното предложение отъ г. Димитъръ Митовъ: (Чете) „ $\frac{8}{10}$ “ да се замѣни съ „ $\frac{9}{10}$ “, а въ ал. II на сжщия членъ „5.500 л.“ да се замѣни съ „6.000 л.“ и думитѣ въ третата алинея „ако е ималъ зачетени най-малко 30 години за пенсия“ да се заличатъ.

Който приематъ току-що прочетеното предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Меншенство, Събраието не приема.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Имаше предложение отъ г. Коста Николовъ, въ третата алинея на чл. 16 вмѣсто „30“ да се каже „20“, съ което предложение съмъ съгласенъ. Моля гласувайте и него.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Народниятъ представителъ г. Коста Николовъ предлага въ последната алинея на чл. 16 вмѣсто „30“ да се постави „20“. Съ това предложение е съгласенъ и г. министъръ-председателътъ. Който го приематъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраието приема.

Има предложение и отъ г. Ивалъ Руневски.

И. Руневски (с. д): Понеже г. министъръ-председателя направи декларация, че ще се направи възможното, азъ оттеглямъ моето предложение.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ чл. 16, заедно съ току-що гласуваната поправка, моля да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 17. Лице, което е придобило право на две лични пенсии, едната за изслужено време другата по другъ законъ, получава по-голѣмата и $\frac{1}{3}$ отъ по-малката, като общиятъ имъ сборъ не може да надминава максималната пенсия 5.500 л. месечно. Увеличението по чл. 16 алинея 3 се дава независимо отъ този максимумъ“.

Следъ думитѣ „по чл. 16 алинея 3 се дава“, комисията прибави думитѣ: „само върху получаваната сума отъ пенсията за изслужено време, и то“.

Къмъ този чл. 17, комисията прибави и следната забележка: (Чете) „Сжщото важи и за пенсиятъ, отпущани и по другитѣ закони, като се запазва максимумътъ отъ 5.500 л. месечно“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ чл. 17, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 18. Заплатата на всички служители въ предѣлитѣ или вънъ отъ предѣлитѣ на царството, се пресмѣта въ левове, безъ разлика въ курса на паритѣ“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчикъ Д. Голевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 19. При опредѣляне на сумитѣ за последнитѣ шестъ години, върху които ще се изчислява пенсията, съгласно чл. 15, не може да става намаляване на дей-

ствително получаванитѣ суми, върху които сж правени процентови удръжки по чл. 36, буква а, безъ съответнитѣ части за издръжка на членове отъ семейство и на родители, или по съответния членъ и буква на предшествуващитѣ закони.

Самото опредѣляне на сумитѣ ще се извършва предварително отъ комисия при съответното министерство, подъ чието ведомство лицето е служило въ деня на последното увольнение, възъ основа на законитѣ уреждащи сжщата материя и по изработената съгласно забележката къмъ чл. 15 наредба, и може да бжде обжалвано по реда, както е установено за опредѣляне заплатитѣ и другитѣ възнаграждения (класиране) на държавнитѣ служители“.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Който приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраието приема.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Предлагамъ за следующето заседание да остане сжщиятъ дневенъ редъ, като точка 10 се постави на второ мѣсто, а така сжщо да се постави на дневенъ редъ и законопроектътъ за заемъ на бургазката община.

Х. Мирски (д): Моля, да се постави на дневенъ редъ писмото на народния представителъ г. Петъръ Петровичъ, съ което той се отказва отъ депутатскитѣ си мандати.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Щомъ г. Петровичъ съобщава това, разбира се, ще му се приеме оставката. Нека се сложи на дневенъ редъ.

Председателствуващъ П. Тодоровъ: Значи, дневниятъ редъ за следующето заседание ще бжде:

„Второ четене законопроектитѣ:

1. За пенсиятъ за изслужено време (Продължение разискванията)
2. За измѣнение и допълнение на закона за уреждане недвижимата собственостъ въ новитѣ земи.

Одобрене предложенията:

3. За приемане на държавна служба руския подданикъ М. Галке.
4. Първо четене законопроекта за разрешаване на Бургазката община да сключи заемъ.
5. Докладъ на прошектарната комисия.

Второ четене законопроектитѣ:

6. За допълнение чл. 214 отъ закона за митницитѣ.
7. За допълнение на закона за нотариуситѣ и мировитѣ сждии, които извършватъ нотариални дѣла.
8. Първо четене законопроекта за измѣнение на закона за отмѣняване закона за административното правосждие и пр.
9. Докладъ на комисията по проверка на изборитѣ.
10. Първо четене законопроекта за допълнение на § 1 алинея 1 отъ закона за измѣнение и допълнение на законитѣ за амнистия и пр.

Второ четене законопроектитѣ:

11. За държавенъ контролъ върху частнитѣ застрахователни предприятия.
12. За задълженията на с. Ладжене и пр.
13. Разглеждане оставката на народния представителъ П. Г. Петровичъ.

Който приематъ тоя дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 часа и 25 минути)

Председателъ: **АЛ. Ц. ЦАНКОВЪ**

Подпредседателъ: **П. ТОДОРОВЪ**

Зам.-секретаръ: **Д. ГОЛЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Отпуски , разрешени на народните представители: Върбанъ Николовъ, Ангелъ Николовъ, Бекиръ Садкъ Мехмедъ Еминовъ, Григоръ Дановъ, Афузъ Садкъ Алпиевъ, Владимиръ Начевъ, Цочо Братановъ, Тодоръ Влайковъ, Петъръ Пенчевъ, д-ръ Георги Яламовъ, Костадинъ Сарминевъ, Христо Славковъ, Никола Борисовъ, Йорданъ Гроздановъ, Александъръ Милковски, Коста Лулчевъ, Никола Балтовъ, Петко Найденовъ, Петко Търпановъ, Тодоръ Маджаровъ, Михо Марковъ, Кънчо Къчевъ, Рангелъ Гургутски, Никола Сребърниковъ, Станчо Стояновъ, Йосифъ Марулевъ, Еминъ Агушевъ, Ахмедъ Фазълъ Шерифовъ, Петъръ Стефановъ и Йосифъ Робевъ	2063	трическо освѣтление и разпредѣлене на енергията въ гр. Свищовъ (Приемане)	2063
Предложения:		Законопроекти: 1. За пенсиятъ за изслужено време (Второ четене — продължение докладването и разискване)	2064
1. За приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвѣщение чужди подданици (Съобщение)	2063	2. За разрешаване на Бургазката община да сключимъ заемъ (Съобщение)	2070
2. За приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на железниците, пощитъ и телеграфитъ — Главна дирекция на железниците и пристанищата (стронтеленъ отдѣлъ — инженери чужди подданици) (Съобщение)	2063	Питания:	
3. За разрешаване на Свощовската градска община да отдаде по доброволно съгласие концесията за експлоатацията на публичното електрическо освѣтление и разпредѣлене на енергията въ гр. Свищовъ (Приемане)	2063	1. Отъ народния представителъ Д. Нейковъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относително нѣкои нередовности, които сж станали въ тютюневата кооперация „Балканъ“ въ гр. Кърджалии по изземване на тютюня отъ административнитъ и данъчни власти (Съобщение)	2063
		2. Отъ народния представителъ И. Ковачевъ къмъ министра на финанситъ относително повишение ценитъ на захарта и на синия камъкъ и спекулацията, която става съ тяхъ (Съобщение)	2063
		3. Отъ народния представителъ М. Дилиановъ къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве относително нередовности, станали въ избора за общински съветници въ с. Ганчовецъ, Дръновско (Съобщение)	2063
		Дневенъ редъ за следующето заседание	2087